

„CSODAÖSVÉNY”

Pedagógiai Program

2025.

<p>Intézmény OM - azonosítója: 027724</p>	<p>Készítette: Kunpeszéri Csodavilág Óvoda Nevelőtestülete</p>
<p>Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:</p>	
<p>3/2025 határozatszámom elfogadta: ..... nevelőtestület nevében</p>	<p>Véleménynyilvánítók: ..... SZK nevében ..... alkalmazotti közösség nevében</p>
<p>Jóváhagyta: ..... igazgató aláírás </p>	
<p>Fenntartói jóváhagyás határozatszáma: 103/2025.(IX.25.) sz. Kt. határozat Egyetértését kinyilvánító: ..... Varga Attila polgármester </p>	
<p>Hatályos: A kihirdetés napjától, 2025.IX.26.</p>	<p>Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig</p>
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Az aláírt dokumentum megtalálható:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunpeszéri Csodavilág Óvoda igazgatói irodájában 	
<p>Verziószám: V./1. eredeti példány</p>	
<p>Iktatószám: 2-36/2025</p>	

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI.....	5
1.1. AZ ÓVODA ADATAI	5
1.2. HELYZETKÉP	5
2. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZAKMAI KONCEPCIÓJA.....	6
3. PEDAGÓGIAI ALPELVEINK.....	9
3.1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA	9
3.2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI.....	10
4. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK.....	10
4.1. GYERMEKKÉP.....	10
4.2. ÓVODAKÉP.....	10
5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	11
5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	11
5.2. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS.....	12
5.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	13
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI INTÉZMÉNYÜNKBEN	13
6.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	13
6.2. TÁRGYI FELTÉTELEK	14
6.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE, A NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI.....	14
6.3.1. A NAPIREND TARTALMA ÉS IDŐKERETEI	15
6.3.2. A HETI REND TARTALMA ÉS IDŐKERETEI	15
6.3.3. A NEVELŐMUNKA DOKUMENTÁLÁSA	16
6.4. SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE, KAPCSOLATTARTÁSA	16
6.4.1. A FENNTARTÓVAL VALÓ KAPCSOLAT (KUNPESZÉR ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETE)	16
6.4.2. CSALÁD – ÓVODA KAPCSOLAT	17
6.4.3. AZ ISKOLÁVAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS	18
6.4.4. PEDAGÓGIAI MUNKÁT SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEKSEL	19
6.4.4.1. EGÉSZSÉGÜGYI FELÜGYELETTEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS.....	19
6.4.4.2. A KISTÉRSÉGI EGYESÍTETT SZOCIÁLIS INTÉZMÉNNYEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS	19
6.4.5. PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLTATÁSSAL KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI.....	20
6.4.6. PEDAGÓGIAI SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSSAL KAPCSOLAT (NKT. 19.§)	20
6.4.7. A TÖRTÉNELMI EGYHÁZAK HITOKTATÓ NEVELŐIVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS	21
6.4.8. TOVÁBBI KAPCSOLATOK:.....	21
7. AZ ÓVODA ELVÁRÁSAI, AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	21
8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI .	22
8.1. A JÁTÉK	22
8.2. ANYANYELVI NEVELÉS.....	25
8.3. VERSELÉS, MESÉLÉS	26
8.4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	29
8.5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	32
8.6. MOZGÁS.....	34
8.7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	37
8.7.1. FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS ÉS ÁLLATVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK	40
8.7.2. MATEMATIKA TARTALMÚ TAPASZTALATSZERZÉS TÉMÁI:.....	45
8.8. ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS.....	47
8.9. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	50
8.10. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	53
9. ISKOLAÉRETTSÉG, ÓVODA - ISKOLA ÁTMENET	54

9.1. AZ ISKOLAÉRETTSÉG	54
9.1.1. ISKOLAELŐKÉSZÍTÉS AZ ÓVODÁBAN.....	55
9.2. ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET	55
10. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, PROGRAMUNK MEGVALÓSULÁSÁNAK SIKERKRITÉRIUMAI.....	56
11. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	61
11.1. ESÉLYEGYENLŐSÉGET BIZTOSÍTÓ TEVÉKENYSÉGEINK	62
12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK	66
13. GYERMEKVÉDELMI FELADATAINK	69
14. ÓVODAI ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK	72
15. AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI	73
16. ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI TERVE – ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE.....	73
17. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	74
17.1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM KÉSZÍTÉSÉNEK ELJÁRÁSI RENDJE:	74
17.2. PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYA:	74
18. ELJÁRÁSI REND HATÁROZATAINAK DOKUMENTÁLÁSA.....	76
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	77
MELLÉKLET	78
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM 2025. KUNPESZÉRI CSODAVILÁG ÓVODA	78
MOZGÁS	79
TESTÜNK.....	80
TESTÁPOLÁS, TISZTÁLKODÁS	81
HELYES TÁPLÁLKOZÁS	81
KÖRNYEZETÜNK VÉDELME, TISZTÁN TARTÁSA	82
AZ ÓVODAKERT ÉVES TERVE	83

Nevelőtestületünk mottója:

" Minden egyes gyermek egy csoda. Nem lehet tudni, hogy kiben mi lakozik: egy új Ady Endre vagy épp Blaha Lujza. Ha ajtót nyitunk előttük, esélyt adunk nekik, hogy kibontakoztassák a személyiségüket, a tehetségüket. Nem kell hozzá mást tenni, csak egymásból a jót "kiszerezni".

Böjte Csaba

1. AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

1.1. Az óvoda adatai

Név:	Kunpeszéri Csodavilág Óvoda
Cím:	6096 Kunpeszér Arany János u. 1.
Telefon/fax:	06 76/373-050
E-mail:	kunpeszerovoda@gmail.com
Fenntartója:	Kunpeszér Község Önkormányzat Képviselő-testülete
Címe:	6096 Kunpeszér, Béke u.8.
Székhely:	6096 Kunpeszér, Arany János utca 1.
Csoportok száma:	2 csoport

1.2. Helyzetkép

Szociokulturális környezet

Kunpeszér Bács-Kiskun megye északi részén, a Felső Kiskunságban található 681 lakosú település. Vonzáskörzetében két város található, Kecskemét és Kunszentmiklós. Több közigazgatási átszervezés után az 1990-es önkormányzati választások óta önálló önkormányzat működik a településen. Az itt élők fő megélhetési forrása a mezőgazdaság, vállalkozóként, östermelőként foglalkoznak növénytermesztéssel, állattenyésztéssel. Az alapszolgáltatásokat helyi vállalkozók biztosítják. Az elmúlt húsz év alatt a település szépen fejlődött, és nőtt a lakosság száma. A községnek 8 osztályos általános iskolája (az alsó tagozatban összevont osztályokkal), napközi otthonos óvodája, művelődési háza, orvosi rendelője, játszótér, piactere, postája van. Az infrastruktúra kiépített: villany, vezetékes víz, szennyvíz-csatorna hálózat, kábeltévé, internet, földgáz egyaránt van a településen. A település közbiztonsága jó. A helyi civil szervezetek aktívan részt vesznek a település közösségi életének szervezésében. A falut mintegy 7754 ha szántó öleli körül, amely a Kiskunsági Nemzeti Park kezelésében van, és rendkívül gazdag a növény-és állatvilága.

A település sajátossága, hogy az egykor üdülő övezetben álló, nyaralóként használt házakba a városból kitelepülő, olcsó ingatlant kereső, gyermekes családok költöztek. Ezek az ingatlanok többnyire nincsenek téliesítve, kis alapterűek, és a település intézményitől távol esnek, az utak nagy része nincs szilárd burkolattal ellátva. A gyerekeket reggel és délután falubusz szállítja iskolába és óvodába.

2. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZAKMAI KONCEPCIÓJA

Nevelési programunk a kor elvárásainak megfelelő, innovatív és a helyi sajátosságokra épül. Óvodánkban szinte minden gyermek a helyi általános iskolába iratkozik be, és az iskola már évek óta előtérbe helyezi a környezettudatosságot, az egészséges életmódot, természeti értékek megőrzését célzó nevelést.

A pedagógusok tudják és fontosnak tartják azokat a szemléletváltozásokat, melyekkel a jövő építését, szebbé, egészségesebbé, tisztábbá tételét készítik elő. Napjainkban a környezettudatos szemlélet alakítása, a természet fenntarthatóságának kérdésköre kiemelt jelentőséggel bír.

Az életünk minőségét, az egészségi állapotunkat jelentősen befolyásolja a bennünket körülvevő természeti és társadalmi környezetünk állapota. A civilizáció, a technikai vívmányok sokasága kényelmesebbé tette az emberek életét, azonban tönkretették a Föld természeti kincseit.

Napjainkban egy olyan új nemzedéknek kell felnőnie, amely szakít a rombolással és környezettudatos életmódot, szokásrendszert kell, hogy kialakítson. Legyen fontos számára a természet tisztelete, szeretete és védelme. Mindazt az értéket és szépséget, amit évmilliókon át a természet ránk hagyott, feladatunk megőrizni és védeni. Eközben kötelességünk fejlődni, az életünket jobbra tenni, a környezetünk védelmét, és másokért érzett felelősségünket egyszerre megvalósítani. Ez a fenntartható fejlődés. Erre ebben az életkorban kell megtanítani gyermekeinket, hogy felnőttként környezetükért felelős emberré váljanak. Az érzelmi nevelés során arra kell törekedni, hogy megmutassuk a gyermekek számára környezetünk azon értékeit, melyek birtokában képesek lesznek érzelmileg egészségesebb életet élni.

A környezeti nevelés óvodai feladata a környezettel való együttélésre nevelés, a környezetkultúra közvetítése, átadása, mely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, ezen keresztül a teljes személyiség fejlesztését. Ahhoz, hogy ezt a szemléletet hitelesen képviselhesük, kialakítottunk egy több részből álló óvodakertet, (1185 m² területet) melyet a gyermekekkel együtt közösen gondozunk. Az udvar egyik szegletében található a veteményeskert és a komposztáló, a bejárattól induló járda mellett virágos keretet létesítettünk, évelő és örökzöld növényekkel. Az újrahaznosítás jegyében az egyik udvari játékot fűszerkertként hasznosítjuk. A hátsó kertben pályázati forrásból, gyümölcsfákat ültettünk. Az árnyas fák alatt, mely számos madárnak és más állatnak élőhelyet nyújtanak, kis pihenőkertet hoztunk létre, amely kinti tevékenységek helyszíne lehet (pl.: verselés- mesélés, környezeti tartalmak, a természet és a madarak hangjának megfigyelése, kreatív tevékenységek... stb.) A kert folyamatos változásban van. Ez komplex feladat, amelynek része, az egészséges táplálkozás, mozgás szeretetére nevelés és a fenntarthatóság népszerűsítése.

Ezt felismerve, óvodánk pedagógusai nyitottak az új pedagógiai módszerek elsajátítására, alkalmazására, az innovatív törekvések megvalósítására, melyet nevelési programunkba beépítettünk.

„ Aki kertet alkot, az szépséget, maradandóságot teremt. ” (Szabó Ferencné)

Nevelőtestületünk úgy döntött, hogy továbbra is az évszakokon alapuló éves terveket alkalmazzuk. A Programunk tartalmát a pedagógus egyéni elképzelése szerint dolgozhatja fel és építheti be nevelő-fejlesztő munkájába. Ezáltal megőrizhető a pedagógiai szabadság, kreativitás, rugalmasság, spontaneitás és nem utolsósorban a helyi sajátosságokhoz, adott lehetőségekhez való alkalmazkodás. A témák megvalósításánál törekszünk a komplexitásra és egy-egy nagyobb témakör vagy ünnep feldolgozását lehetőleg projekt módszerrel valósítjuk meg. A külső világ tevékeny megismerése mellett szerepet kapnak a mese, a vers, a mozgásos tevékenységek, a barkácsolás, melyek nem korlátozódnak csak a csoportszobán belüli tevékenységekre. Fontos, hogy áthassa az óvodai élet egészét, célunk, hogy játékos feladatokkal becsalogassuk a gyermekeket a környezettudatosság világába, és 3-7 éves korosztályon keresztül a szülőket is megszólítsuk. A hangsúly az együttműködésen alapul.

Célunk közös szemlélet kialakítása, szakmai célkitűzések, tervek megvalósítása és a pedagógiai munka színvonalának megőrzése, ill. fejlesztése (külső-belső továbbképzések). Kiemelt feladata a felmérések eredményeinek (egyéni és csoportosan összesített) kiértékelése, elemzése (félévente), az ezekre alapozott fejlesztési tervek kidolgozása, valamint a partneri igény és elégedettségmérés eredményeinek figyelemmel kísérése és a szükséges korrekciós lehetőségek közös kiválasztása, megvalósítása.

Pedagógiai programunk garانتálja

A gyerekek számára:

A gyerekek számára önfeledt, boldog gyermekkort biztosítunk, amelyben:

- kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint játszhatnak,
- kedvük, igényeik szerint mozoghatnak térben és időben,
- átélhetik a mesék, versek szárnyaló világát,
- a zenében, táncban átélhetik a hangzás, a szabad mozgás, az együttesség örömeit
- átérezhetik a hagyományok üzenetét,
- lehetőségük van bábozásra, dramatizálásra, ezekben érzelmeik, gondolataik kifejezésére
- nap, mint nap változatos, gazdag ismereteket, élményeket szerezhetnek önmagukról, a közösségről, a természeti, tárgyi és társadalmi környezetről, a természet szépségeiről, csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról stb.
- játszva, közvetlenül tevékenykedve tanulhatnak egymástól és a felnőttektől,
- sajátos érdeklődésük, igényeik szerint vizsgálódhatnak, fedezhetik fel a környező világot
- a kérdéseiket, gondolataikat, vágyaikat bátran, nyíltan megfogalmazhatják,
- a problémahelyzeteket számos megoldással oldhatják meg elképzeléseik, kreativitásuk szerint
- a fenntarthatóságra nevelés kereteiben megismerkedhetnek az újrahasznosítás lehetőségeivel

A szülők számára:

Programunk megvalósítása során a szülők biztosítékot kapnak arra vonatkozóan, hogy a program középpontjában a gyermekük áll,

- a boldog gyerekkort kívánjuk biztosítani a gyermeke(i)k számára,
- gyermekük komplex képességei fejlődnek,
- figyelembe vesszük a gyermeke(i) egyéni és életkori sajátosságait,
- értékeljük gyermeke(i) azon tulajdonságát, amelyek csak rá jellemzőek,
- gyermekének megtanítjuk értékelni és elfogadni a másik gyerek másságát is,
- gyermeke(i) számára olyan tudást tartalmat adunk át, amelyek megalapozzák - az iskolai tanuláshoz szükséges készségeket, képességeket,
- gyermekének olyan értékeket (hagyományörzés, hagyományápolás, a magyar anyanyelv, népdal, mesevilág, tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, a közösségben való együttélés) közvetítünk, amelyek örök érvényűek,
- a hangsúly a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van
- nevelésünk fő eszköze a szabad játék
- a gyermekével való közös gyűjtőmunkát a közös élményfeldolgozás követi,
- az óvodával való együttműködésük szorosabbá válhat, fejlődhet,
- gyermekének több saját élményben, tapasztalatszerzésben lesz része,
- programunk figyelembe veszi a szülői igényeket, észrevételeiket is.

Az óvodapedagógusok számára lehetőséget ad

- az óvoda óvó-védő, nevelő, személyiségfejlesztő funkciójának új tartalommal való megtöltésére,
- az óvoda-iskola átmenet témakörének, az inkluzív pedagógia, a környezettudatos és egészséges életmódra nevelés, továbbá az erkölcsi és közösségi nevelés új tartalmú megközelítésére
- a céltudatosabb, tervezettebb, hatékonyabb gondozó-, nevelő-, oktatómunka megélésére,
- a nevelési színterek (család, óvoda, iskola) összehangolt együttműködésére
- saját kompetenciájának fejlesztésére (ismeret, tudás, attitűd),
- olyan beállítódás generálása, amely befogadóvá teszi új, innovatív pedagógiai szemlélet iránt,
- olyan beállítódás generálása, amely a prevenció hatékonyságát hirdeti a korrekcióval szemben,
- a gyerekek differenciálási szintek, képességfajták (értelmi, szociális, testi, kommunikációs, verbális, nonverbális) szerinti fejlesztésére,
- a holisztikus látásmód kialakítására, mind a gyermek egész személyiségének fejlesztésére, mind a saját látásmódjának fejlesztése terén,
- a pedagógusokkal szemben támasztott, megváltozott követelmények és szerepek teljesítéséhez, betöltéséhez,
- a saját kulturális identitása megtartására,

- a szakmai elismerésre,
- az ön- és továbbképzésre,
- a pedagógiai, a módszertani szabadság megélésére,
- a pedagógiai innovációban való részvételre,
- a programban rejlő élmények és tapasztalatok szerzésére és megélésére,
- a kiégés szindrómájának elkerülésére.

A fenntartó számára:

- a fenntartás alatt működő óvoda alap- és speciális feladatait a továbbiakban teljesíteni tudja,
- a pedagógiai program alkalmazása a meglévő anyagi keret mellett megvalósítható
- az óvodaalapító okiratának belső tartalma megmarad,
- a fenntartó bizonyosságot nyerhet, hogy az általa fenntartott intézmény szakmailag minőségi munkát végez
- a pedagógiai programnak is köszönhetően, vélhetően emelkedni fog az intézményünkbe beiratkozni kívánó óvodáskorú gyermekek száma.

3. PEDAGÓGIAI ALPELVEINK

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és az azzal összhangban lévő Pedagógiai Programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelésünk sokszínűsége által megfeleljünk a szakmai elvárásoknak és a gyermekek érdekeinek.

Az ONOAP-nak megfelelően:

3.1. Óvodai nevelésünk célja

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Feladatunk, hogy lehetővé tegyük a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését, hogy már óvodás korban találkozzanak a növények, zöldségek, fűszernövények gondozásával, felhasználási formájával. A kertben végzett tevékenységek személyiségfejlesztő hatása a környezeti nevelés területén sokrétűen érvényesül. A gyermekek találkoznak az élő, élettelen természet egy-egy jelenségével, tárgyával, amelyről közvetlen tapasztalatot szereznek. A kertben végzett munka – kertészkedés – közös tevékenység, közösség alakító-fejlesztő hatású. A létrehozott óvodakertben a gyermekek a rendszeres foglalkozásokon tapasztalatokra épülő ismereteket, tudást szereznek. Szeretnénk elérni, hogy az óvodában szerzett élmények, ismeretek beépüljenek az családi nevelésbe is, a gyógynövények, zöldségfélék használata az egészségmegőrzés érdekében.

3.2. Óvodai nevelésünk alapelvei

- Tervszerűség, tudatosság, következetesség
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni
- készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- A nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiséghez igazodnak
- Elfogadó, türelmes, empatikus, példaértékű nevelői attitűd
- Közvetlen, cselekvő, tevékenységek általi nevelés megvalósítása
- Játékosság előtérbe helyezése
- Egyénre szabott bánásmód érvényesülése
- Folyamatos, rendszeres együttműködés a szülővel, tiszteletben tartva a családi nevelés
- elsődlegességét
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (különleges bánásmódot igénylő gyermek, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek) fejlesztése.
- Hátrányok csökkentése
- Tehetségcsírák gondozása
- A gyermekek vallási, etnikai hovatartozásának tiszteletben tartása

4. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

4.1. Gyermekkép

A nevelésünk középpontjában a gyermek áll, aki fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők hatásának következtében a gyermek sajátos, életkorként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

A gyermek legjellemzőbb tulajdonsága a nyitottság, az érdeklődés, a befogadás, a tudni akarás és az önmegvalósítás. Ezt ismerve, óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretet teljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Célunk testileg, lelkileg, szociálisan egészséges, harmonikus személyiségek kialakulásának meglapozása.

4.2. Óvodakép

Az ONOAP szerint „az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család...az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépéséig”. Tehát az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelési elveink megvalósításában szorosan együttműködünk a legközvetlenebb nevelési partnereinkkel, a családdal és az iskolával.

Óvodánk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

A gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az óvodai nevelőmunkába, szükség szerint, bevonjuk a különböző társadalmi, közművelődési, egészségügyi, gazdasági és egyéb szervezetek képviselőit is.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, a pihenés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- Az óvodakertben termelt vegyszermentes zöldségek, gyümölcsök fogyasztása tízórai, uzsonna alkalmával.

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása (madár- rovar védelem, komposztálás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés)
- megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

5.2. Az érzelmi, erkölcsi nevelés és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, megértésére, tiszteletére.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus stb.) közreműködésével.

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység égiszében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség és a kreativitás fejlesztése.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI INTÉZMÉNYÜNKBEN

6.1. Személyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a törvény által előírt személyi feltételekkel a pedagógiai program célkitűzéseinek megvalósításához.

A dajkák szakképzettek, a nevelést hatékonyan segítő partner, ebből kifolyólag fontos szerepet töltenek be a csoport életében.

A nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok, akik aktívan közreműködnek a gyermekek személyiségfejlesztésében, a nevelés egész időtartamában. Úgy véljük, eredményes nevelés az óvodapedagógusi tevékenység, és a nevelő munkát segítő alkalmazottak összehangolt munkája révén valósítható meg.

Az óvodakerttel kapcsolatos feladatok koordinálása az óvodakert vezető feladata, aki rendelkezik óvodakerti alapozó képzéssel.

A részképesség zavarokkal, a tanulásban akadályozott gyermekekkel fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus foglalkozik. A nagycsoportosok logopédiai fejlesztését az intézményünkbe kijáró szakképzett logopédus valósítja meg.

Humán erőforrásunk

Létszám: 5 fő

Óvodapedagógus: 3 fő, melyből 1 fő igazgató

Dajka: 2 fő

6.2. Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltétellel és az eszköznormával. Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezése a gyermekek kényelmét szolgálja, megfelel változó testméretüknek. Lehetővé teszi mozgás-és játékigényük kielégítését és meleg, barátságos, családias, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi őket körül. A gyermekek által használt eszközök számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelve kerültek elhelyezésre.

Az óvoda egészséges és biztonságos munkakörnyezetet biztosít az óvoda dolgozóinak és lehetőséget teremt a szülők megfelelő fogadására.

Óvodánkban két csoportszoba található, melyek esztétikusan berendezettek, családias hangulatúak. Tornatermünket az általános iskolával közösen használjuk. Intézményünk logopédiai szobával is rendelkezik. A játékkal való ellátottság megfelelő szintű, a játékok cseréje folyamatos. A fejlesztő játékok beszerzésénél figyelembe vettük a képességterületeket. Az udvaron KRESZ pálya ad lehetőséget a közlekedés szabályainak elsajátítására, rollerek, triciklik, futóbiciklik állnak a gyerekek rendelkezésére.

Az udvar tágas, koros és fiatalabb fák kínálnak árnyékot, búvó- lakóhelyet biztosítanak a madarak és a mókusok számára. Díszkert, veteményeskert és fűszerkert is a részét képezi. Pályázati forrásból gyümölcsös fák telepítését tervezzük. A fenntarthatóságra nevelés részeként komposztáló is kialakítása került. Az óvodakert gondozásához szükséges felnőtt és gyermekméretű szerszámokkal rendelkezünk (talicska, gereblye, lombseprű, ásó, lapát, locsoló kanna... stb.)

Terveink között szerepel fák, zöld növények folyamatos gyarapítása. Szeretnénk szelektív hulladékgyűjtőket elhelyezni az óvoda épületének közelében, ezzel is ösztönözve a családokat a környezettudatosabb magatartásra. Közvetlen közelünkben gólyafészek, és más madarak fészkei is megtalálhatóak, amelyeket a gyerekekkel nap-mint nap megfigyelünk. Mivel az óvoda karnyújtásnyira található a Kiskunsági Nemzeti Park határától, számtalan itt fészkelő madár, és őshonos növény megfigyelésére van lehetőségünk.

6.3. Az óvodai élet megszervezése, a nevelés tervezése és időkeretei

A környezettudatos szemlélet kialakítását korai gyermekkorban kell elkezdni, hogy természetessé váljon számukra a környezet védelme, szeretet, az egészséges életmód, a természet tisztelete, az állatok védelme, a szelektív hulladékgyűjtés, az energiatakarékosság, és az ivóvíz értéke.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces, a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben 45 perces) egyéni, mikrocsoportos és frontális foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Mind a napi-, mind a hetirend elkészítése az óvodapedagógus feladata.

6.3.1. A napirend tartalma és időkeretei

Az óvoda nyitvatartási ideje alatt az óvodai élet gondosan megtervezett, megszervezett napirend szerint zajlik. Az óvoda nyitvatartási ideje a szülők igényeihez igazodik (6.30-tól 16.30-ig) A napirend tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Figyelembe veszi a különböző korú és fejlettségű gyermekek szükségleteit, életkori sajátosságait, lehetővé teszi, hogy a gyermekek hosszú és összefüggő időt tölthessenek játékkal, tevékenykedéssel, tapasztalatszerzéssel (egyéni vagy kisebb-nagyobb csoportokban stb.)

A napirend összeállításánál fő szempont, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, hogy mindenre jusson elég idő, szervezési és gondozási feladatok, szükségletek kielégítése, pl. étkezés, mosdóhasználat, öltözködés, mozgás, pihenés, játék, kötetlen és kötött foglalkozások lebonyolítására stb.

6.3.2. A heti rend tartalma és időkeretei

	Naponta (10-20')	Naponta (10-45')
Hétfő	Mindennapos mozgás Verselés-mesélés, Anyanyelvi nevelés	Külső világ tevékeny megismerése (környezeti tartalmú tapasztalatok)
Kedd	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés, Anyanyelvi nevelés	Külső világ tevékeny megismerése (matematika tartalmú tapasztalatok)
Szerda	Verselés, mesélés, Anyanyelvi nevelés	Mozgás (hetente 1 alkalommal)
Csütörtök	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés, Anyanyelvi nevelés	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Péntek	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés, Anyanyelvi nevelés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Katolikus hittan

A táblázat kötelező jellegű tevékenységi formákat tartalmaz, de a felsorolt tevékenységi területek a heti rendben való sorrendje változó lehet. A gyermekek igényeinek, képességeinek és az aktuálisan adódó lehetőségek figyelembevételével, nemcsak a komplex foglalkozások helyszínei, de természetesen az időkeretei is változtathatóak.

6.3.3. A nevelőmunka dokumentálása

A pedagógusok az óvodai nevelés tervezését, megvalósulását, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését az oviKRÉTA-ban rögzítik.

Az óvodapedagógusok feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Csoportnapló naprakész vezetése
- Nevelési terv reflexióval (félévente)
- Hetirend és napirend összeállítása
- Heti terv összeállítása
- Jelenléti és mulasztási napló naprakész vezetése
- A gyermek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentumok vezetése (anamnézis, felmérőlapok, szakértői vélemények, írásos feljegyzések a gyermekről, szülők tudomásulvételi nyilatkozatai, egyéni fejlesztési tervek, tehetség gondozás dokumentumai stb.)
- Az óvodapedagógusok rendszeresen használják az IKT eszközöket a pedagógiai tevékenységük során (tervezetek írása, egyéb adminisztratív munka, foglalkozás előkészítésénél és foglalkozások alatt, műsorokra való készülés, stb.).

6.4. Szülő, tanuló, pedagógus és az intézmény partnereinek együttműködése, kapcsolattartása

Óvodánk helyi nevelési programja a gyermekek személyiségfejlesztését nem egyedül az óvodapedagógusokra alapozza. Feltételezzük a szoros és személyes együttműködést a szülőkkel, gondozókkal, a család egészével, a szülői közösséggel, a lakókörnyezettel, az önkormányzattal, az óvoda egészségügyi ellátását segítő szakemberekkel, az egyházzal, az iskolával és az óvoda valamennyi munkatársával.

Az eredményes együttműködés feltételeinek megteremtése érdekében a következő célkitűzéseink vannak:

6.4.1. A fenntartóval való kapcsolat (Kunpeszér Önkormányzat Képviselő-testülete)

A fenntartónak telefon, levél, e-mail formájában szóbeli vagy írásos tájékoztatást nyújtunk. Kötelezően megküldjük a különböző statisztikai, pénzügyi-gazdálkodási, tanügy-igazgatási jelentéseinket, valamint a nevelő testület által elfogadott munkatervet, beszámolót.

A kapcsolattartás formái és módja:

- testületi, bizottsági üléseken való részvétel,
- polgármester tájékoztatása az óvodában történekről, feladatokról,
- a fenntartó által kiadott rendelkezés átvétele - annak végrehajtása céljából,
- jeles napokon és programokon való részvétel;

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, elsősorban a következő területekre terjed

ki:

- az intézmény fejlesztésére, átszervezésére, megszüntetésére
- az intézmény tevékenységi körének módosítására
- az intézmény szakmai-, pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére (a költségvetésére, költségtérítésekre, személyi-, tárgyi feltételrendszer javítására, stb.)
- az intézményben folyó minőségbiztosítási tevékenység értékelése, nyilvánosságra hozására.)
- az intézmény ellenőrzésére:
- gazdálkodási-, jogszabály-szerűségi, törvényességi szempontból
- a szakmai munka eredményességének értékelése tekintetében (TÉR)
- az intézményben folyó gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység tekintetében
- a tanuló és gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében
- az intézmény és a fenntartó kapcsolata eseti, az intézményi SZMSZ, Házi rendjének, Pedagógiai Programjának és alapító okiratának jóváhagyása és módosítása, tekintetében

Kapcsolattartó személy: igazgató

6.4.2. Család – óvoda kapcsolat

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, kiegészíti azt. A családdal együtt, összhangban formálhatjuk a gyermeki személyiséget az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A szülők által kiválasztott szülői közösségi képviselők (SZK) rendszeresen konzultálnak és együttműködnek az igazgatójával, az óvodapedagógussal, valamint a többi szülővel. Figyelemmel kísérik az intézményben folyó pedagógiai-nevelő munkát, javaslataikkal, észrevételeikkel, ill. tevékenységeik által segítik és támogatják azt.

A kapcsolattartás formái:

- Beiratkozás
- „Óvodanyitogató” – ismerkedés szülőkkel, gyermekekkel
- Családlátogatás
- Szülős beszoktatás, a gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Egyéni beszélgetések a szülőkkel (a pedagógusok megismerkedhetnek a családok nevelési szokásaival, értékrendjével, illetve a szülők az óvodai nevelés alapelveivel, módszereivel stb.)
- Szülői értekezletek (évente min. két alkalommal)
- Szülői közösségek kialakítása és működtetése (SZK)
- Nyílt nap szervezése
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, a pedagógus által félévente a gyermekről készített felmérés eredményeinek megbeszélése.
- Fogadóórák biztosítása.

- Közös óvodai programok, rendezvények családokkal pl. Advent, Anyák napja, Gyermeknap, Falunap, Szüreti felvonulás, Idősek napja, kirándulások, családi napok stb.
- Partneri igény- és elégedettség mérése

Az óvodapedagógusok feladata:

- tájékoztassa a szülőket a gyermek óvodai életéről
- a szülők kérését, javaslatait vegye figyelembe
- biztonságos, családi, szerető légkör megteremtése
- gyermekek testi-lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése
- biztosítsa a gyermekek képességeinek kibontakoztatását és személyiségfejlődését
- megfelelő tájékoztatást kapjanak a gyermekük fejlődésével kapcsolatosan
- kialakítsa a gyermekek életkorának megfelelő szokás- és szabályrendszert
- biztosítsa a gyermekek számára, hogy tapasztalatokkal, élményekkel, ismeretekkel gazdagodjanak, játékos formában
- szükség esetén megfelelő szakemberek bevonását kezdeményezzék a gyermekek egészséges fejlődésének, előrehaladásának érdekében
- Szervezzen az intézményen belül és kívül programokat, rendezvényeket

Kapcsolattartó személy: igazgató, óvodapedagógusok

6.4.3. Az iskolával való kapcsolattartás

Fontos a kölcsönös nyitottság, a folyamatos kapcsolattartás, egymás munkájának megismerése és tisztelete. Törekszünk arra, hogy a gyermekek zökkenőmentes iskolakezdése érdekében a tanítók minél jobban tájékozódjanak óvodánk programjáról, megismerhessék az iskolába készülő gyermekeket illetve megkapják a csoportok óvodapedagógusaitól a gyermekekkel kapcsolatos információkat.

Elvárások:

- Rendszeres óvoda- iskola kapcsolattartás a zökkenőmentes átmenet megvalósításáért
- Közös programok szervezése

A kapcsolattartás formái:

- Részvétel a leendő első osztályos szülők részére tartandó szülői értekezletek megszervezésében
- Tanító látogatása az óvodába, a leendő elsős gyerekek személyes megismerése céljából.
- Nagycsoportosok látogatása az iskolába
- Iskolai nyílt napon való részvétel (utánkövetés)
- Partneri igény- és elégedettség mérése
- Óvodapedagógusok- tanítók közös megbeszélései, tapasztalatcserék stb.
- Kölcsönös meghívások teljesítése

Kapcsolattartó személy: igazgató, óvodapedagógus

6.4.4. Pedagógiai munkát segítő intézményekkel

6.4.4.1. Egészségügyi felügyelettel való kapcsolattartás

A gyermekek, valamint az intézményben dolgozó valamennyi munkatárs rendszeres egészségügyi felügyeletét, az alkalmazottak rendszeres üzemorvosi vizsgálatát, mint ingyenesen igénybe vehető szolgáltatást - az intézmény a tárgyévi költségvetése terhére rendszeresen biztosítja.

Az egészségügyi ellátás: a gyermekorvos, foglalkozás-egészségügyi üzemorvos együttes szolgáltatásából áll. A gyermekek egészségügyi ellátásban közreműködik még a védőnő.

Az egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás kiterjed:

- A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyeletét biztosító szolgáltatásra
- Az alkalmazottak alkalmassági vizsgálatát végző szolgáltatásra, a munkába állás előtti orvosi vizsgálat megszervezése, az Intézmény tárgyévi költségvetése terhére szervezett és biztosított időszakos orvosi vizsgálatokra

Kapcsolattartó személy: igazgató

6.4.4.2. A Kistérségi Egyesített Szociális Intézménnyel való kapcsolattartás

Az intézmény kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében:

- a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal (szociális munkatárs)
- a gyermekvédelmi gondoskodáshoz, rendszerhez kapcsolódó, a feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal (jegyzői gyámhatóság, Gyámhivatal, rendőrség, ügyészség).

Az intézmény segítséget kér a Családsegítő Szolgálattól (a továbbiakban: Szolgálat), ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni. Az intézmény a Szolgálattal közvetlen kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a gyermekjóléti szolgálat értesítése - ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja (esetjelzés)
- esetmegbeszélés - az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére
- a gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel az intézmény kérésére

Kapcsolattartó személy: igazgató, óvodapedagógus

6.4.5. Pedagógiai Szakszolgálattal kapcsolattartás formái

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed:

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére,
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására,
- a gyerekek nevelési tanácsadóban történő pszichológiai fejlesztésére, foglalkozására (magatartás problémák esetén),
- az igazgató konzultációs kapcsolatot tart a nevelési tanácsadóval a vizsgálatra küldött gyermekekkel kapcsolatban,
- utazó logopédus esetén a kiscsoportosok KOFA felmérése, a beszédhibás gyermekek vizsgálata, fejlesztése.
- A vizsgálat eredménye ismeretében intézményünkben gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus foglalkozik az érintett gyermekekkel.

Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Kunszentmiklósi Tagintézménye

Cím: 6090, Kunszentmiklós, Endrédy István utca 6.

Tagigazgató: Tóthné Gasparik Erika

Telefon: +36 (76) 850 543

Mobil: +36 (20) 219 5674

E-mail: bacs.psz.kunszentmiklos@gmail.com

Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Dabasi Tagintézmény

Cím: 2370 Dabas, Szent István u.35.

Tagigazgató: Ujvári Erzsébet

Telefon: +36/30 327-8251

E-mail: pmpsz.dabas@gmail.com

Kapcsolattartó személy: igazgató, óvodapedagógusok

Szakértői bizottsággal való kapcsolattartás

A nevelési év során, ha a gyermeknél felmerül a különleges bánásmód igénye – SNI (TANAK), a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményét követően, illetve a tankötelezettség megállapítása érdekében (7 életévét betöltött gyermek esetén).

Kapcsolattartó személy: igazgató, óvodapedagógus

6.4.6. Pedagógiai szakmai szolgáltatással kapcsolat (Nkt. 19.§)

Intézményi szinten: MÓD-SZER-TÁR és MOE (Magyar Óvodapedagógusok Egyesülete)

Pedagógiai-szakmai szolgáltatás óvodai szinten:

- a pedagógiai értékelés,
- a szaktanácsadás (POK)
- a pedagógiai tájékoztatás,
- a tanügy-igazgatási szolgáltatás,
- a pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése,

Kapcsolattartó: igazgató

Kapcsolattartó személy: igazgató, óvodapedagógus

6.4.7. A történelmi egyházak hitoktató nevelőivel való kapcsolattartás

Az óvoda biztosítja a szülő kérése alapján a gyermek számára a történelmi egyházak által szervezett fakultatív hit-és vallásoktatást (2011. évi CXCV. törvény nemzeti köznevelésről 35. § és a 35/B. §). A gyermekek hit-és vallásoktatásban való részvételéhez írásban ki kell kérni az érintett szülők hozzájárulását (jelentkezés).

Az oktatás előkészítéséhez és megszervezéséhez szükséges az óvoda és az egyház között létrejött együttműködési megállapodás. A hitoktatást az egyház által megbízott személy tartja. Az óvodával kötött megállapodás alapján, a hitoktatás nem zavarhatja az óvodai életet, a nevelés egész folyamatát. Az óvoda biztosítja a hitoktatás tevékenységhez szükséges helyet és eszközöket (kitakarított és berendezett helyiség, színes ceruza biztosítása).

Az óvodai és a szolgáltatást igénybe vevők kötelesek tiszteletben tartani a gyermekek, szülők, alkalmazottak lelkiismereti és vallásszabadságát.

Kapcsolattartó személy: igazgató, óvodapedagógus

6.4.8. További kapcsolatok:

- Környező óvodai intézményekkel,
- Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
- Közművelődési intézményekkel pl.: Könyvtár
- Meghívott művészek, együttesek, társulatok.
- Az óvodakert fenntartásában és gondozásában segítséget nyújtó partnerek (Kiskunsági Nemzeti Park természetvédelmi őrszolgálat vezető, helyi gazdák, önkormányzat)

7. AZ ÓVODA ELVÁRÁSAI, AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves, és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

2015. szeptember 1-től 3 éves kortól kötelezővé vált az óvodába lépés. A törvény rögzíti, hogy a gyermek abban az évben, amelyben augusztus 31-ig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától, legalább napi 4 órában, kötelező óvodai foglalkozásokon vegyen

részt. Szülői kezdeményezésre felmentést kaphat a 3 éves kortól való óvodába járás alól az a gyermek, melyet a jegyző adhat meg, az igazgató és a védőnő egyetértésével. A felvétel egész évben folyamatos. A beszoktatás (befogadás) fokozatosan- igény esetén- a szülő jelenlétében történik.

8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

8.1. A JÁTÉK

Alapelvek

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad- képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.” /ONOAP/

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kapcsolatok és a csoporttudat alakulásának igazi terepe a játék. Az együttlét biztonságot ad, a „mi együtt” élménye egyedülálló személyiségformáló lehetőség. Játék közben aktívan fejlődnek a gyermekek interperszonális kapcsolatai.

A játék jellemzői

- A gyermek önkéntes, szabadon választott tevékenysége, melyben minden megtörténhet.
- A játékot örömmérsék kíséri – funkciógyakorlás örömeiből, ismétlések biztonságából, alkotás örömeiből, vágyteljesítés örömeiből, konfliktusos érzésektől való megszabadulásból, veszélyek legyőzéséből, kellemes élmények újraéléséből, társakkal való együttlétből fakad.
- a játék komolysága
- a játéktudat
- utánzás
- sajátosan céltudatos tevékenység

Az óvodapedagógus szerepe, feladatai

Az óvodapedagógus megfelelő, játékra ösztönző, biztonságérzetet adó, derűs, szeretetteljes légkört teremt. Megteremti azokat a feltételeket, melyek kedvezően hatnak az igazi szabad,

boldog játék kialakulására, formáinak, tartalmának gazdagítására, amelynek segítségével a játék sokoldalúbbá válik.

Az óvodapedagógus a kisgyermek valódi játszótársa, modell, példakép a társas viselkedés alakulásában. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, ill. segítővé, kezdeményezővé válik, ha a játékfolyamat elakad. Jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő, a gyermekek eltérő igényeit kielégítő, állandó és ideiglenes játszóhelyeket alakít ki.

A gyermeki fantáziát segítő játékszereket /fakockák, lego, stb./, anyagokat /homok, víz, termések, kavics, gyöngy, rongy, fa, karton, újrahasznosított és saját készítésű, stb./, tematikus játékszereket /babakocsi, kisautó, baba, orvosos, fodrászos, boltos, babakonyhai játék kellékeit /biztosít, melyek növelik a gyerekek játékkedvét, elősegítik a játék tartalmának gazdagítását. Célszerűen megválogatja a különböző részképesség fejlesztő játékokat / építő-, kirakó-, társas-, memória-, mozgásos-, családjátékok eszközeit.

Biztosítja, hogy a gyerek igénye szerint játszhasson egyedül és csoportokban is.

Biztosítja, hogy a gyermek minél több élményt szerezhessen az őt körülvevő környezetből. A különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A játékban átélheti, ill. újraélheti a valóságban megtapasztalt élményeket.

A játék során az óvodapedagógus engedi, ösztönzi, hogy a gyerekek kimutassák érzelmeiket. Észreveszi és értékeli, ami helyes, ami jó. A megnyilvánulásaira adott reakciók által a gyerekek megtanulják, hogy mi az amit lehet, és mi az amit nem lehet, és miért nem. A játéktevékenység kiváló lehetőséget nyújt arra, hogy általa egyre hatékonyabban formálódjon a gyermek magatartása.

A gyermek játékának támogatása során, az óvodapedagógus elfogadja a gyermek szabályait, hagyja cselekedni, saját elgondolása szerint választani, biztosítja önállóságukat, a szabad kezdeményezést.

Az óvodapedagógus a játék által átsegíti a gyermeket az óvodába való beilleszkedés, gyakran krízisekkel járó, folyamatán.

A gyermek megismerésében a legtöbb információt - az értelmi fejlettségéről, érzelmi-akarati életéről, mozgásfejlődéséről, a gyermeki személyiség egészéről - a játék adja az óvodapedagógusnak, aki folyamatosan, céltudatosan figyeli a gyerekek megnyilvánulásait, ez által megértheti viselkedését, vágyait, sérelmeit.

Az óvodás korban jellemző játékfajták és sajátosságaik

3-7 éves korban tulajdonképpen az összes játékfajta terítékre kerül, melyek a következők:

GYAKORLÓJÁTÉK

Ennek a játékfajtanak a célja leginkább a mozgás, a funkció öröme. pl.: minden különösebb célzatosság vagy ok nélkül, pusztán a tevékenység öröméért fűzi fel a gyöngyöket, tölt homokot a vödörbe majd borítja ki azt, épít egymásra kockákat, gurigázik egy kerékkel. Ennek látszólag nincs különösebb haszna, ám ez csak a látszat! A gyakorlójáték hihetetlenül fontos alapot ad minden későbbi tevékenységhez: kez ügyessége, figyelme fejlődik, tapasztalatokat szerez környezetéből: pl. a gömb gurul, ezért nem lehet az építmény tetejére rakni vagy ráépíteni, ...stb.

KONSTRUÁLÓ JÁTÉK

A játék során a gyerek kockából, más játékelemből, anyagokból, építményeket és különféle egyéb tárgyakat alkotnak, szerkesztenek, konstruálnak. A játék feszültsége, a konstruálás kíváncsiságából fakad, az elvégzett tevékenység során létre jött feszültségcsökkenésből pedig a játék öröme. Pedagógiai értéke: kreativitásra nevel, melynek velejárója a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék, és a manipulációs készségek fejlesztése.

SZEREPIJÁTÉK

Ezen játékfajta során a gyermek eljátszhatja, kiejátszhatja a való életben látott szerepeket, élményeket. Amit a valóságban gyermekként nem tehet meg, azt a játékában, a felnőtt bőrébe bújva kipróbálhatja, részesévé válhat, pl. ő lehet a buszvezető, a postás, a zöldséges néni, a pilóta a repülőn, az eladó néni, stb. A szerepjátéknak a korábban említetteken kívül más haszna is van, ezek közül az egyik legfontosabb a szorongásoldó-, feszültségcsökkentő hatás. Legjobb példa erre az orvosos szerepjáték. A gyermek orvosi vizsgálaton vesz részt, ahol netán még „szurit” is kap. A fehér köpenyes nénitől, a tú látványától és a kisebb-nagyobb fájdalomtól való félelmet muszáj feldolgozni. A negatív élmények játékban való újraélése hihetetlenül sokat segít a szorongások oldásában, így pl. a következő orvos-látogatásnál egyre kisebb ellenállásra, félelemre számíthatunk. Nagyon hasznos lehet, ha a gyermek szerepjátékában, - amennyiben azt a csemeték igénylik, - a felnőtt is részt vegyen. Ő ugyanis észrevétlenül csempészhetsz egy-egy új mozzanatot, ötletet, eszközt a játékba, tovább bővítvén ezzel a szerepjáték tartalmát.

SZABÁLYJÁTÉK

Minden olyan játéktevékenység, amelyben valamilyen szabályhoz, szabályokhoz alkalmazkodni kell. Ez lehet akár értelemfejlesztő szabályjáték (pl.: társasjátékok, barkochba) vagy akár mozgásos szabályjáték is, pl.: fogócska, bújócska, bent a bárány kint a farkas, stb. A szabályjáték játszásához elengedhetetlenül szükséges a szabálytudat, mely kb. 5 éves kor táján kezd körvonalazódni. Nagycsoportban ez már az iskolaérettség egyik kiemelkedő feltétele is, így nagyon hasznos lehet, ha ezen játékfajtákra 5 éves kortól kiemelt hangsúlyt fektet az óvodapedagógus. Biztosítsa a játékhöz szükséges eszközöket (pl.: társasjátékokat, fejlesztőjátékokat, mozgásfejlesztő eszközöket), erősítse meg a gyerekekben a szabályokat, tartassa be azokat és ha igény van rá, ő személyesen is vegyen részt a vidám játékokban.

A játék szerepe a környezeti nevelésben

A gyermek a hatékony környezeti nevelés során képzeletvilágának közreműködésével, játéktevékenységekbe ágyazottan gyakorolja a valóságban elfogadott szokásokat és cselekvéseket. A jelenségek, természeti tárgyak mindig is vonzóak voltak számára, melyek rendszeres megjelenése az óvodai életben azt eredményezi, hogy a gyermekben észrevétlenül felerősödik a természet iránti vonzódás. A gyermek figyelmének felkeltése és fenntartása belső késztetéséből fakadó kíváncsiságára épül, mely a cselekvésbe ágyazott, közvetlen tapasztalatszerzéssel szerzett ismeretek mélyebb és tartósabb rögzítését eredményezi. Az ismétlődő tanulási tevékenység eredménye, hogy a megfigyelt tapasztalatok rögződnek, ismeretté, tudássá válnak.

8.2. ANYANYELVI NEVELÉS

Alapelvek

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van, integráló elemként minden tevékenységet, feladatot áthat. Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak.

Az óvodapedagógus önállóan dönthet arról, hogy az anyanyelvi nevelés feladatait mikor, milyen formában, spontán módon a helyzettől függően vagy tervezetten, egyénileg, frontális vagy mikro csoportos formában oldja meg.

Az óvodában dolgozó felnőttek tiszta szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a gyerekek a beszédre. Az óvodapedagógus ügyeljen beszédének stílusára, hanglejtésére, dinamikájára, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű, világos. Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Dicsérje, biztassa a bátortalan gyerekeket, serkentve a beszédre őket. Figyeljen arra a gyerekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén kérje szakember segítségét.

A beszédhibák javításában a gyakorlásnak van kiemelt szerepe - verset, mondókát, nyelvtörő játékot, a nap bármely szakában lehet játékosan ismételtetni.

Célok, jövőkép

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd – és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása.

Az anyanyelv segíti a gyermek szociális kapcsolatainak kialakulását, fontos szerepe van a zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdésében.

A jó kifejezőképesség birtokában jobb teljesítményt tud felmutatni, gondolkodási képességeit megfelelően tudja használni, segíti önbizalmának alakulását.

Óvodánk által biztosított anyanyelvi fejlesztő lehetőségek:

Az óvodapedagógus mindennapi fejlesztő tevékenysége mellett, heti egy alkalommal utazó logopédus látja el a beszédhibás gyermekeket.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében

Kötelezően megvalósítandó elemek:

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyerekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyereknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A beszédészínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédhibák észlelése, szükség esetén logopédus segítségének igénybevétele.
- A beszédészlelés, beszédhanghallás fejlesztése.
- A beszédmegértés fejlesztése.

Szabadon megvalósítható elemek, ajánlások, lehetőségek:

- Beszédszervi mozgásügyesítés és beszédhanghallási figyelem serkentése - motoros fejlesztő gyakorlatok /ajaktorna, nyelvtorna, fúvógyakorlatok, légzés, ritmus/ - oldó-lazító gyakorlatok – auditív fejlesztő gyakorlatok / hangutánzó, hangfelismerők - hangot, ritmust differenciálók, analizálók, összehasonlító/ - koordinációt, folyamatosságot, az aktív élő beszédet elősegítő játékok. Agytorna játékok.
- A beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése megkésett beszédfejlődéskor
- Irányfelismerés fejlesztése és kezesség alakítása.

8.3. VERSELÉS, MESÉLÉS

Alapelvek:

A mese a gyermek érzelmi- értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyatairól, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákról. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. Tehát a mese-verset felfoghatjuk alapvető szükségletként, éppen ezért mindennapi tevékenységként kell szerepelnie a programunkban. Az élményt nyújtó közös verselés, mondókázás, dramatizálás a művészeti és esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A mondókákhoz, versekhez kapcsolódó mozgás is az óvodai mindennapok része. Mesélésre legjobb módszer az élőszó. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és

átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Az anyanyelv, a szó ereje, az óvónő és a gyermek közötti személyes, meghitt kapcsolat biztosítja azt az élményt, ami maradandó, később más szituációban is felidézhető lesz. A 3-7 éves gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A gyerekek bábokkal való játéka segíti a saját személyiség kibontakoztatását, a gondolatok áttételes formában való kifejezését. A bábokkal való játék több visszahúzó, önmagát nehezen megmutató gyerek számára az egyik legmegfelelőbb eszköz, hogy meg tudjon nyilvánulni. A bábjáték sokoldalúan alkalmazható az óvodai tevékenységekben (érzelmi, erkölcsi nevelés, mese, vers, mozgásos tevékenységek... stb.).

Gyermekköltészetünkben, népköltészetünkben sok ritmusra épülő, párbeszédes és történetekben gazdag bábszínpadra való művet találunk. Kiválasztásukban a gyermekek életkori sajátosságait kell figyelembe venni. Gyakorlatban az óvónő, az óvodai élet teljes folyamatában a szervezett foglalkozásokban és a spontán játékban is alkalmazhatja a bábót.

Megvalósítandó célok:

- szókincsbővítés
- beszédképesség, beszédértés fejlesztése
- a gyerekek nyelvi képességeinek, beszédkultúrájának fejlesztése
- a gyermek értékrendjének fejlesztése, alakítása
- értelmi, érzelmi és nyelvi struktúrák megalapozása és erősítése.
a magyar nyelv sajátosságainak (ritmus, tempó, hangsúly, hangleyjtés...) elsajátíttatása
- emlékezet fejlesztése
- érzékelés
- észlelés
- figyelem
- képzelet
- fantázia
- problémamegoldó és konfliktuskezelő képességük fejlesztése, erősítése
- önértékesítés
- önkifejezés
- ön-és emberismeret
- döntési képesség
- gondolkodás
- testi és térbiztonság
- időérzés
- kifejezőképesség

- szociális kompetenciák alakítása: együttműködés, tolerancia, felelősségvállalás, türelem, önkontroll

Az óvodapedagógusok feladatai:

- nyugodt légkör biztosítása a csoportszobában a mese, vers által nyújtott élmények megszervezéséhez
- mesék, versek megszerettetése
- a mese többszöri ismételt meghallgatásának biztosítása
- gyermek és felnőtt között gazdag érzelmi kapcsolat kialakítása
- a mese és a vers élményszerű előadása
- biztosítottak legyenek a meséléshez szükséges feltételek és eszközök
- a mese kiválasztása igényes, a gyermekek korának megfelelő legyen
- mindennapi mesélés, verselés
- óvodai ünnepekhez, jeles napokhoz, alkalomhoz illő mesék, versek választása

Szervezési feladatok:

Az irodalmi nevelés feladatainak megvalósítását nem korlátozhatjuk egy bizonyos napszakra, még akkor sem, ha ezek általában a délelőtti órákban zajlanak. Tervezhető naponta egyszer, de az egész nap folyamán több alkalommal is sor kerülhet versismétlésre, tanulásra, mesére, dramatizálásra. A gyermekek kérhetik kedvenc meséjük ismétlését, a nagyobbak az otthonról hozott mesék bemutatását. A játékidő alatt is naponta sor kerülhet mesék eljátszására, vagy önállóan, a bábok segítségével megvalósuló játékra.

A mesemondás a nap folyamán többféle helyzethez kapcsolódhat: spontán motivációs helyzetekhez, illetve az óvodapedagógus indirekt vagy direkt érdeklődéskeltéséhez. Történhet egyéni, páros, mikrocsoportos vagy frontális keretben. Lehet kötetlen vagy kötött szervezeti formájú. Az önkéntes, érdeklődésből fakadó részvétel jobban erősíti az irodalommal való találkozás játékos jellegét.

A sikeres bemutatást meghatározza a mesemondás idejének és helyének megválasztása. A mesehallgatáshoz minden esetben szükség van a nyugalmas, otthonos, meghitt légkörre és a kényelmes hely megteremtésére. Fontos, hogy minden érdeklődő gyermek jól lássa és hallja a pedagógust. Ne zavarják egymást, és a nevelőnek legyen lehetősége mindegyik gyermekkel felvenni a szemkontaktust. Erről nem feledkezhetünk meg a spontán motiváció és az alkalomszerű mesemondás esetében sem. A mesemondás alkalmához ismétlődő szokások, szertartások is kapcsolódhatnak, például a mese kezdetét jelző zenei szignálok, csengő, gyertyagyújtás a mese ideje alatt stb.

A bábjáték színterének többféle változatát ismerjük. A mese későbbi feldolgozása dramatizálással, bábozással már sokkal inkább igényli az eszközöket, kellékeket, anyagokat. Nem feltétlenül szükséges a meséhez használható eszközök teljes kidolgozottsága, sokkal nagyobb pedagógiai hatást érünk el, ha lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy különböző anyagok állandó jelenlétével maguk alkossák meg – szükség esetén az óvodapedagógus segítségével – a kellékeket, díszleteket. De a közös eszköz készítés élménye még felejthetlenebbé teszi az előadott történetet.

Kötelezően megvalósítandó elemek:

- mindennapos mese, vers, mondókázás
- ünnepekhez illő versek, mesék választása
- értékes irodalmi anyag összeállítása az életkori sajátosságok figyelembevételével.

Eszközök:

- képes, mesés, verseskönyvek
- diafilmek, diavetítő
- bábparaván
- kesztyűbábok, ujjbábok, fakanálbábok, síkbábok
- hangszerek

Szabadon megvalósítható elemek, ajánlások, lehetőségek:

- Mesedramatizálás, bábozás.
- Dramatikus kellékek, díszletek elkészítése (a gyermekek által készített kellékek fokozzák a játék élményét).
- A játék megfelelő szervezése: önként vállalt szereplők kijelölése, a nézőközönség elhelyezése, a játék kereteinek kijelölése.
- Komplexitásra törekvés.
- A környezetismereti kezdeményezéseken alkalmazott bábjáték a természeti társadalmi környezet megismerésében kaphat szerepet.
- Az ének, zene, énekes játékok, gyermektánc kezdeményezések is alkalmat kínálnak a bábjátékra, szemléletessé tehet fogalmakat, mint a magas, mély a gyors, lassú. Ritmusérzék fejlesztését a báb moztatása, tánca segítheti.
- Vizuális jellegű kezdeményezéseken együtt készíthetjük a bábokat, jelmezeket stb.

8.4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Alapelvek

Az óvodás gyermekeknél az aktivitás egybefonódik a zene iránti érdeklődéssel, mozgásigénnyel, játékkal, utánzási készséggel, ami a kíváncsiságból és fantáziából ered.

A zenét a hallószerven keresztül érzékeljük. Itt a zenei hang lesz a szemléltető eszköz. Mivel számíthatunk a gyermek utánzókészségére, ezért legjobb szemléltetés az óvónő éneke. A vizuális szemléltetés (képek, tárgyak) itt másodlagos, ugyanúgy, mint a verbális (mese, vers).

Az életkori sajátosságokat fontos figyelembe venni a dalok, zenehallgatási darabok, énekes játékok kiválasztásánál, ezzel biztosítjuk a gyermekek egyenletes és fokozatos terhelhetőségét. A zenei nevelés céljainak eléréséhez alapvető fontosságú a pontos tervezés és a megfelelő oktatási módszerek alkalmazása.

Az egyéni bánásmód elve: minden gyermek más-más zenei képességekkel rendelkezik. Külön figyelmet kell szentelnünk a zeneileg kevésbé fejlett gyermekeknek, többet kell vele foglalkoznunk. A tehetségesebbeknek igényesebb feladatokat adhatunk, hogy képességeiknek megfelelően fejlődjenek tovább.

Megvalósítandó célok

Az óvodai esztétikai nevelés egyik alappillére a zenei nevelés. Az ének, a zene az óvodás gyermek számára az élmény és ismeretszerzés szempontjából kiemelt fontosságú, mert a zenei hatás folyamatos, a ritmuson, a lüktetésen és a dallamon keresztül hat. Közvetlen érzelmi hatás éri a gyermeket, mivel a dalt élő személy adja elő és a gyermekek közösen hallgatják, majd éneklük a dalokat. Az éneklés legtöbbször játékkal párosul, ez fokozza a gyermek örömét, egyben erősíti a biztonságérzetét és fejleszti alkalmazkodóképességét. A zene által a gyermek érzelmileg kiegyensúlyozottá válik, belső feszültsége feloldódik, megnyugszik; a dalok által színesebbé és változatosabbá válik a gyermek érzésvilága, és megtanulja kifejezni érzéseit.

A zenei nevelés célja: zenei kultúra megalapozása, zenei tevékenység megszerettetése. A zenei képességek fejlesztésén túl a zenét szerető, értő, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

A rendszeres zenei nevelés fejleszti a gyermek megfigyelőképességét, emlékezetét, serkenti gondolkodását, logikus gondolkodásra készíti, tehát nagymértékben elősegíti értelmi fejlődését. A zene elemei külön – külön is értékes nevelő eszközök. A ritmus fejleszti a figyelmet, a koncentrációt és a határozottságot. A dallam az érzésvilágot nyitja meg. A dinamika, a hangszín a hallást élesíti. Az éneklésnek – mivel a helyes légzés erősíti a hangadó szerveket – testnevelő hatása is van. A közös éneklés fegyelmezettséget, önuralmat kíván, ezáltal fejlődik a gyermek akaratereje is.

A jól kiválasztott mondóka anyag a zenei képességfejlesztő feladatán kívül jól segíti a nyelvi képességek fejlesztését is. A dalok és a gyerekjátékok, a zenehallgatások élményekhez juttatják a gyerekeket. Felébresztik és fenntartják zenei érdeklődésüket, formálják ízlésüket.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- nyugodt légkör biztosítása a csoportszobában ének, zene, énekes játék, gyermektánc által nyújtott élmények megszervezéséhez
- énekek, dalos játékok megszerettetése
- a dalok, dalos játékok többszöri ismételt meghallgatásának biztosítása
- gyermek és felnőtt között gazdag érzelmi kapcsolat kialakítása
- Tiszta éneklés, élményszerű előadás
- biztosítottak legyenek a dalokhoz, dalos játékokhoz szükséges feltételek és eszközök
- a dalok kiválasztása igényes, a gyermekek korának megfelelő legyen
- hetente egy alkalommal legalább ének, zene, énekes játékok gyermektánc megvalósítása
- óvodai ünnepekhez, jeles napokhoz, alkalomhoz illő dalok, dalos játékok választása
- az óvodába meghívott zenei előadók műsorának megtekintése

Szervezési feladatok:

Eszközök tekintetében gondoskodik az óvodapedagógus arról, hogy a tevékenységek megvalósításához rendelkezésre álljanak hangszerek, IKT eszközök. Változatos eszközöket és anyagokat biztosít saját készítésű hangszerek alkotásával. Biztosítja a tevékenység

megvalósulásához szükséges időt, helyet. Tevékenyen részt vesz külső programok megszervezésében (koncert, zenés darabok, zenei élmények).

Kötelezően megvalósítandó elemek

- Éneklési készség fejlesztése, tiszta, szép éneklésre szoktatás
- Zenei hallás fejlesztése
- Ritmusérzék fejlesztése
- Zenei formaérzék fejlesztése
- Zenei alkotókészség fejlesztése
- Zenehallgatásra nevelés
- Körjátékok, énekes játékok

Eszközök:

- furulya, dob, csörgődob, ritmusbot, cintányér, fémháromszög, csattogók, csörgők, bábok, stb.
- természetes anyagokból és hulladékokból hangszerek készítése

Szabadon megvalósítható elemek:

Komplexitásra törekvés: mozgás (pl. néptánc elemek) matematika (pl. ritmusvisszhang játék), anyanyelvi nevelés (pl. énekszöveg), vizuális nevelés (saját készítésű hangszerek) stb.

A tánc tanult mozgáskészség, térben, időben, erőben szabályozott szándékos mozgás. Az óvodai testnevelést kiegészítve a mozgáskoordinációt fejleszti elsősorban. Fejleszti a nagymozgásokat, a kéz-láb gesztusok gyakorlásával a finommotorikát, fejlődik az egyensúlyérzék, a testséma, a ritmusérzék, figyelem, emlékezet, képzelet. Lényeges szerepe van a nemzeti identitástudat, erkölcsi nevelés alakításában, a hagyományörzés és -ápolás megvalósításában. A beszédfejlesztés során is segíthet. A csoportos tánc egymás elfogadására nevel, tánc közben megtanulják, hogyan alkalmazkodjanak egymáshoz és a szabályokhoz, és egymás elfogadására nevel.

A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozására használt, zenei nevelést segítő szakirodalom - „Forrai Katalin Ének az óvodában” - ajánlása alapján.

Kitűnő művészi értékű zenehallgatási anyag található - „Törzsök Béla Zenehallgatás az óvodában” című gyűjteményében.

8.5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Alapelvek

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A művészeti tevékenységekkel való megismerkedés, azok megszerettetését, már kisgyermekkorban ki kell alakítani. Ennek megvalósításában nagy szerepet játszik a család, majd az óvoda, később az iskola. Minden kisgyermek tapasztalás, utánzás, cselekvés útján tanul. Ismereteink alapfeltétele az érzékelés (látás, hallás, tapintás, szaglás). A vizuális nevelésnél a szép meglátását a képi látás fejlesztésével, megfigyelés tanításával segítjük elő. A képi látás kialakítását közös sétákkal, kirándulásokkal, tudatosítjuk. A természet megfigyelése közben a gyermek felfedezéseket tesz, gyönyörködik. Megcsodálja az őszi falevelek színeit, a gyönyörű virágokat. Az óvodai munka során fontos a nyugodt környezet, az egyszerűség, az esztétikusság. Ezért az óvoda pedagógus feladata közé tartozik a kicsiket a világ szépségeivel megismertetni.

„A művészeti nevelés mindenekelőtt az egyéniség színeinek a kibontakozását jelenti. Ezért sohasem célszerű sémákat, felnőtt által kigondolt elképzeléseket megvalósítani a gyermekekkel. Mindig arra kell törekednünk, hogy ő maga találja ki, és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

Munkánk során szeretnénk elérni, hogy képzeletük, látásmódjuk minél szerteágazóbb legyen. Fejlődésük során egyaránt használni tudják a képi és nyelvi kifejezőeszközöket, és ne csak beszéd formájában, hanem vizuális módon is megértsék. Ezért lényeges, hogy a gyerekeknek minél több alkalmat, és lehetőséget biztosítsunk a gondolatik, érzelmeik, átélt élményeik kifejezéséhez

Megvalósítandó célok

A művészeti tevékenységek megszerettetése, minél változatosabb technikák és eszközök alkalmazásával a gyermekek képi világának, belső látásmódjának, finommotorikájának sokoldalú fejlesztése. Az ábrázolás kapcsán több nevelési-oktatási feladat fejlesztésére, kialakítására adjunk lehetőséget: beszédképesség fejlesztése, társas kapcsolatok fejlesztése, önfegyelem, téri tájékozódás, akarat és figyelem fejlesztése, kompozíciós fejlesztés, problémamegoldás, esztétikai nevelés, fantáziafejlesztés, tiszta munkára nevelés, finommotorika fejlesztés, eredetiség fejlesztése.

A gyermek fejlődéséhez, előre haladásához, nem csak az fontos, hogy eszközöket biztosítsunk számára, hanem, tapasztalatszerzés is. Nem mindegy milyenek ezek az észlelések, mert meghatározhatják további életüket. A vizuális nevelésnél a szép meglátását a képi látás fejlesztésével, megfigyelés tanításával segítjük elő. A képi látás kialakítását közös kirándulásokkal, sétákkal tudatosítjuk.

Az óvodapedagógus feladatai

Az ábrázolás fogalomkör közé tartozik a rajzolás, festés és a mintázás. Feladataink a vizuális nevelés megvalósulása során az állandó, nyugodt hely biztosítása a csoportszobában, ahol a gyerekek bármikor kedvüket lelhetik a különféle technikák gyakorlásában. Törekszünk az újrahasznosított, környezetbarát eszközök és anyagok alkalmazására, ezzel is elősegítve a fenntarthatóságra nevelést és a gyermekek környezettudatos szemléletének alakítását.” Az óvónő keltse fel a gyermekben a ceruzával, festékkel, anyaggal és más eszközökkel, anyagokkal való tevékenység árát. Juttassa a gyerekeket az ábrázolás élményéhez, keltse fel bennük a gyönyörködést, az elutasítást, a csodálkozást, a díszítőkedvet és az alkotás örömét.

Fejlessze az emlékezet, a természet és elképzelés utáni ábrázoló- és díszítőkészségüket. Alakítson ki forma- és színeképzeteket. Ismertesse meg a gyermekekkel a rajzolás, a festés, a mintázás technikáját, a kézimunka egyszerű elemeit.

Fejlessze a gyermekek esztétikai fogékonyságát, értékelő képességét.

A vizuális tevékenység hozzájárul a gyermekek látási, tapintási, mozgási érzékelésének összerendezéséhez, a vizuális élmények teljes átéléséhez. Gazdagodnak a gyermekek esztétikai képzetek, fejlődik képzeletük. Sikerélményeik következtében felébred az ábrázolás iránti szeretetük, önbizalmuk, erősödik a gondos feladatvégzésre irányuló akaratuk.

Szervezési feladatok

Teret és időt biztosít a gyermekek számára a szabadban végzett megfigyelésekhez.

Változatos eszközöket, anyagokat és módszereket biztosít a gyermekek ábrázolási tevékenységéhez.

A munkához szükséges eszközök legyenek elérhető magasságban egy erre kijelölt helyen.

A munkához szükséges egyéb eszközök melyek már fejlettségi szintekhez kötött (olló, ragasztó, gyurma...) a csoportszobában egy szekrényben legyen elhelyezve, mely a gyermek kérésére, felügyelet mellett használhatóvá válhasson.

Kötelezően megvalósítandó elemek

- Óvodába lépéskor első rajz
- Emberábrázolás évente két alkalommal
- Ajándék készítés nagyobb ünnepek alkalmával: karácsony, húsvét, anyák napja
- Jeles napokra, ünnepekre való megemlékezés. Nemzeti színű jelkép készítése (március 15.)
- Farsangi készülődés
- Plasztik munka, só-liszt gyurmából
- Módszerek, kapcsolatrendszer: beszélgetés, szemléltetés (közvetlenül, vagy közvetve pl. képek, képeskönyvek), magyarázat, gyakorlás, ellenőrzés

Eszközök:

Grafitceruza, színes ceruza, vízfesték, tempera, fonal, tapétaragasztó, szalvéta, zacskó, papírtálca, zsenília drót, Milton-kapocs, textília, tű, zsírkréta, olajpasztell, filctoll, gyurma, gipsz, agyag, természetes anyagok, termények, rajzlap, írólap, ecset, ragasztó, olló,

fotókarton, krepp-papír, színes lapok, só-liszt gyurma, újrahasznosítható anyagok (kartondoboz, kupakok, konzervdoboz... stb.).

Szabadon megvalósítható elemek

- Évszak rajz és festmény
- Fonalkép
- Vonal és foltképzési feladatok
- Élménykép
- Emlékezet utáni rajz
- Árnyékképek
- Sokszorosító eljárások: metszetek és nyomatok pl.: ujjnyomás, tenyér-, talpnyomat, levél-, dugónyomás, krumpli dúc, monotípiá...
- Plasztik munkák, különböző anyagok felhasználásával: agyag, flakon, fakanál, gipsz, kavics...
- Szövés, fonás, varrás
- Kollázs, montázs
- Díszítés
- Mozaik képek...stb

8.6. MOZGÁS

Alapelvek

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének azon szakasza, melyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítünk elő.

Rendszeres testmozgással és a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokkal felerősítjük, kiegészítjük a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait. Mindezek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások fejlődéséhez.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Óvodáskorban a rendszeres mozgástevékenység fontos szerepet játszik az egészség megővésében. A mozgás a gyermek számára nélkülözhetetlen, semmi mással nem helyettesíthető és nem pótolható a testi és lelki fejlődésük során.

Megvalósítandó célok

Célunk a mozgás megszerettetése a tevékenységeken keresztül, az élmény, megfelelő idő, hely, eszköz biztosításával az óvodáskorú gyermekek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú fejlesztése. A gyermekek mozgásigényének kielégítése, ezzel együtt harmonikus és összerendezett mozgásfejlesztés, motoros képességek fejlesztése, kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség), koordinációs képességek (egyensúly, téri tájékozódó képesség, reagáló képesség), testséma fejlesztése, a testrészek megismerése. Továbbá a nagy- és finommozgások, az érzékelés, a formaállandósság fejlesztése, rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása, kialakítása. Az ügyesség, alkalmazkodó képesség fejlesztése valamint a személyiség akarati tényezőinek alakítása. A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, téri orientáció, közösségi tényezők: kommunikáció és kooperáció). Az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvodapedagógus feladata

Feladatunk az óvodás korú gyermekek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú fejlesztése, megfelelő hely, idő és eszköz biztosításával a csoportszobában, a tornaszobában és az udvaron egyaránt. Óvodáskor elején a nagymozgások fejlődésének segítése áll előtérben.

A testnevelés anyagának megtervezésénél, gyakoroltatásánál figyelembe vesszük az óvoda adottságait, a csoport életkori összetételét, fejlettségét, a rendelkezésre álló eszközöket, időjárást. Lehetővé tesszük, hogy minden gyermek egyéni tempójában gyakorolhassa a különböző mozgásformákat, él a kéziszerek adta lehetőségekkel, kiaknázza az óvoda folyamatosan bővülő gazdag eszköztárát, az udvar adta lehetőségeket. A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben, és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján- az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Szervezési feladatok

Óvodánk tornaszobája jól felszerelt (a helyi általános iskolával közösen használjuk) gazdag eszköztárral rendelkezik (bordásfal, padok, babzsákok, labdák, maroklabdák, szivacsok, tornabotok, lépőkövek, egyensúlyozó tölcser, kúszófolyosó stb.) melyek biztosítják a sokoldalú képességek kialakulását. A nagymozgások gyakorlására jó lehetőséget biztosítanak udvari játékaink (mászókák, hinták, csúszda, lengőhíd, lépegető, piramis stb.). A beépített játékeszközök és a nagy udvarterület a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez

biztosítják a feltételeket. Az udvarkülönböző részein a gyerekek kismotorozhatnak, labdajátékokat játszhatnak.

A KRESZ – pályán lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek rollerezésre, kerékpározásra, futóbicikli használatára és a helyes közlekedési szabályok elsajátítására.

Az óvodakert gondozásában is folyamatosan jelen van a szabad levegőn végzett munka jellegű mozgástevékenység.

A mozgáskotta elemeit is beépítjük mindennapi tevékenységünkbe

Kötelezően megvalósítandó elemek

- Az izom összehúzódásával történő erő kifejtés
- Tónusnövekedéssel, izom hosszának változása nélküli erő kifejtés
- Izom megnyúlásával, dinamikus engedő gyakorlatok
- Erősítő hatású természetes gyakorlatok
- Járások
- Futások
- Szökdelések
- Ugrások
- Csúszások
- Kúszások
- Mászás
- Négykézláb járás
- Dobások

Eszközök:

- pad, zsámoly, aszal, bordásfal
- tornabot, rongy, párna, kendő
- szőnyeg, babzsák, mozgáskotta eszközei
- különböző méretű labdák, karika, palánk
- maroklabdák, szivacsok, tornabotok, lépőkövek, egyensúlyozó tölcser, kúszófolyosó
- szalagok, kiskapuk, billenőpad, gurulódeszka...stb.

Szabadon megvalósítható elemek, ajánlások, lehetőségek

- témák megvalósításánál törekszünk a komplexitásra (matematikai tartalmak, környezeti nevelés, ének-zene, vers-mese: mesetörténet beépítése által illúziókeltés versenyjátékokra építve stb.)
- vizuális foglalkozásokon készített eszközök beépítése pl. szélforgó, fejdísz.
- zenés gimnasztika
- séták, kirándulások
- szakirodalom, továbbképzések...stb.

8.7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Alapelvek

A környezet, a bennünket körülvevő közeg, melynek mi is alkotóelemei vagyunk, amelyben az életterünk van, ahonnan életfeltételeinket biztosítjuk, ebből kifolyólag egyáltalán nem lehet közömbös számunkra, hogy milyen a környezetünk.

Tapasztaljuk, hogy a felnőtt társadalom csekély hányada érdekelt abban, hogy csökkentse a környezetszennyeződést, aktívan támogassa a hulladékgazdálkodás megvalósítását, tegyen a fenntarthatóság érdekében. Úgy véljük, hogy a legfogékonyabb korban, azaz a kisgyermekkorban szükséges megalapozni a környezet iránti felelős gondolkodás elveit. Ennek megvalósításában jelentős szerepet játszik a család mellett az óvoda.

Az óvodás gyermek aktivitása és érdeklődése során ugyanis tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezeti megismerés során az óvodás gyermek matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába is jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

A külső világ tevékeny megismerése éppúgy, mint az anyanyelvi, az óvoda egész napjában jelen van, felfedezhető. Az óvodai nevelés épít a gyermek korai tapasztalataira, a család által nyújtott matematikai, környezeti tartalmú ösztönzésekre, ezeket követi a tudatosabb fejlesztés a megfelelő módszerekkel. A folyamatos tevékenykedés, a játékhelyzetek a csoportszobában vagy azon kívül, a komplex foglalkozások rengeteg olyan szituációt teremtenek arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük.

Az óvodás gyermekek környezet- és egészségtudatos gondolkodásmódjának megalapozását a családok bevonásával, velük együttműködve kívánjuk megvalósítani, ezáltal közvetve egy nagyobb közösségnek szeretnénk pozitív példát mutatni, illetve erre konstruktív hatást gyakorolni.

Az óvodakert a környezeti nevelés egyik kiemelt színtere, amely lehetőséget ad megfigyelésekre, tapasztalatszerzésekre, munka jellegű tevékenységekre. A természet megismerő séták alkalmával a gyermekek tapasztalatot szerezhetnek az őket körülvevő természeti értékekről, formálódik a környezethez fűződő pozitív kapcsolatok.

Megvalósítandó célok

Olyan készségek, képességek fejlesztése, (pl. érzékszervi, értelmi, verbális, érzelmi, erkölcsi, szociális, matematikai, testi stb.,) illetve olyan szokások, viselkedési formák, attitűdök megalapozása:

- amelyek elősegíthetik a természet és az ember által létrehozott környezet, pontosabban az ott lévő értékekkel való harmonikus kapcsolatot, a környezeti problémák iránti

érzékenységet, a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítását, valamint a környezet fenntarthatóság elvei iránti elköteleződést.

- amelyek elősegíthetik az egészségtudatos életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, betegségmegelőzés, és az egészségmegőrzés szokásainak beépülését a gyermek személyiségébe.
- olyan egész életre ható környezettel kapcsolatos gondolkodás és viselkedésmód kialakítása, melynek része a természet szeretete, tisztelete és védelme.
- az élet értékének, tiszteletének felismertetése, bensővé válása,
- a helyes értékrendszer, a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése,
- az egészségtudatos életmód kialakításának segítése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése,
- állampolgári és egyéb közösségi felelősség felébresztése,
- erkölcsi értékelismerő és megőrző, nemzeti kultúrát tisztelő és hagyományörző viselkedésformák kialakítása,
- a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerési képességének kialakítása, fejlesztése,
- a problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése,
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése,
- optimista életszemlélet kialakítása

Az óvodapedagógus feladata

- rendszerszemléletre nevelés megvalósítása
- tevékenykedtetésen, tapasztaláson, felfedezésen alapuló, kreatív környezeti nevelés megvalósítása
- a környezettel és egészséggel kapcsolatos fogalmak tisztázása, azaz ismeretszerzés
- a környezeti értékek és védelmük, az egészség, mint érték és megőrzésének felismerése, azaz tudatformálás
- az óvodakerttel kapcsolatos tevékenységek beépítése a tervezés és a megvalósítás folyamatában
- tapasztalatok nyújtása komposztálással, esővíz gyűjtéssel energiatakarékossággal és hulladékcsökkentéssel kapcsolatban
- óvodán kívüli tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása (KMP)

Szervezési feladatok

- elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt biztosítani a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- nyugodt, derűs, légkört biztosítani a felfedezőkedv kibontakozásához
- a gyermekek megismerési vágyára építve kihasználni a spontán és mesterségesen előidézett élményszerzési, tapasztalatszerzési lehetőségeket pl. séták, kirándulások, ünnepek, megemlékezések alkalmával

- gyakorlati problémamegoldásra, tevékenységközpontúságra törekedni
- az élet nyújtotta természetes szituációk keresése és felhasználása a matematikai nevelés céljainak megvalósításában
- a komplex matematika foglalkozásokon, kötetlen kezdeményezéseken vagy spontán játékhelyzetekben építeni a gyermek kíváncsiságára, aktuális igényeire, élményeire és ötleteire
- elősegíteni a gyermekek emberi kapcsolatainak gazdagodását, az önkiteljesedés élményének megélését, az önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a gyermekek gondozása, testi-lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával (a szülővel együttműködve) speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Kötelezően megvalósítandó elemek

Jeles napok (nemzeti ünnepek, megemlékezések, „zöld ünnepek”):

- Ősz – Autómentes nap (szept.22.) Állatok világnapja (okt.4.)Komposztálás világnapja (okt.10.), Kenyér világnapja (okt.16.) Szüreti felvonulás, Márton nap (nov.11.)
- Tél – Adventi készülődés, Mikulás, Luca nap, Karácsony, Farsang,
- Tavasz – Nemzeti ünnep (márc. 15), a Víz világnapja (márc. 22), Húsvét, a Föld napja (ápr.22), Anyák napja, Madarak és fák napja (máj. 11.), Gyermeknap, Ballagás
- Nyár- Iván nap (jún.24.)

Kirándulások:

- ősszel vagy tavasszal a szülőkkel egyeztetett időpontban és helyszínen pl.: vadaspark, helyi baromfiudvar, állatmenhely
- a Kiskunsági Nemzeti Park munkatársainak meghívása az óvodába
- séták alkalmával törekszünk óvodánk környékének alapos megismerésére (fafajták vizsgálata, konyhakerti növények, házi állatok tartásának, mezei virágok, községünkben élő madarak megfigyelése)
- séta alkalmával a helyes viselkedés szabályainak betartására

Foglalkozások témái:

- Az évszakok témakörének feldolgozása (időjárás, öltözködés, a természet változásai stb.)
- Testünk, érzékszerveink
- Család, otthon
- Közlekedés, járművek
- Ház körül élő állatok
- Vadon élő állatok
- Zöldségfélék
- Gyümölcsfélék

- Foglalkozások, mesterségek
- Egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, egészséges életmód
- Ünnepek, megemlékezések
- Környezetszennyezés és környezetvédelem, valamint a hulladék-újrahasznosítás
- Óvodakerti tevékenységek

Egyéb tevékenységek:

- Közös sütés (pl. mézeskalács, fánk), illetve gyümölcs- vagy zöldségsaláta készítése
- Élő sarok gondozása
- Befőzés, gyógy-és fűszernövények szárítása, és felhasználása Pl.: gyógyteák készítése
- Folyamatos gyűjtőmunka (pl. termések, termények, kavicsok, falevelek stb.)
- Folyamatos naptár és időjárás megfigyelés
- Név- és születésnapok megünneplése az óvodában
- Természetes anyagokból készült, természetbarát játékok, dísz tárgyak készítése
- Zöld információ: faliújság kialakítása, ahol felhívjuk a figyelmet az aktuális természeti változásokra, természeti szépségekre, várható eseményekre
- természetsarok kialakítása és gondozása

8.7.1. Fenntarthatóságra nevelés és állatvédelemmel kapcsolatos tevékenységek

Fenntarthatóságra nevelés

- **Szelektív hulladékgyűjtés:** A gyermekek játékos formában ismerik meg, hogyan lehet a háztartásban, az óvodában és a közösségben is szelektíven gyűjteni a hulladékot, különböző tevékenységek során megtapasztalhatják, hogy milyen előnyei vannak a hulladék újrahasznosításának (újrahasznosított anyagok felhasználása a vizuális tevékenységek során, ajándékkészítés, játékok készítése). Rendszeresen részt veszünk és magunk is szervezünk ruhagyűjtést (pl. Sulizsák), papírgyűjtést, amelyet településszinten hirdetünk meg.
- **Energiatakarékosság:** Az óvodai tevékenységek során (pl. világítás, fűtés) tudatosítjuk a gyermekekben az energiatakarékosság fontosságát, és megismertetjük őket az energiatakarékos megoldásokkal, mint például a világítás kikapcsolása, az ablakok szigetelése.
- **Vízgazdálkodás:** Az óvodai program részét képezi a vízfogyasztás csökkentésére irányuló szemléletformálás, így a gyermekek megtanulják a víz megtakarításának fontosságát, például a csapok takarékos használatát. Vizes élőhelyek meglátogatásával lehetőséget biztosítunk számukra, hogy megtapasztalhassák, milyen fontos az élőlények, növények számára a víz.

2. Környezeti Nevelés és Tudatos Életmód

A **Kunpeszéri Óvoda** pedagógiai programja hangsúlyozza a természet tiszteletét és a fenntartható életmódot. A környezeti nevelés célja, hogy a gyermekek egy fenntartható és természetbarát életmód alapjait sajátítsák el, amelyek segítik őket abban, hogy a jövőben környezettudatos döntéseket hozzanak. Az alábbi tevékenységek segítik ezen értékek közvetítését:

- **Kertészkedés:** Az óvodai kertünkben a gyermekek közvetlen kapcsolatba kerülnek a természettel, miközben megtanulják a fenntartható kertészkedés alapjait. Az óvodakert gondozásában aktívan részt vesznek a gyerekek, megtapasztalják, hogyan fejlődik ki a magból a növény, mi minden szükséges a növekedéséhez. Az óvodakert számtalan lehetőséget biztosít a megfigyelésekre (pl. beporzók, madarak, rovarok). A megtermelt zöldségek elfogyasztásával támogatjuk az egészséges táplálkozási szokások megalapozását. Az óvodakert kialakításában, a gyümölcsöskert gondozásában támaszkodunk a helyi lakosok segítségére, speciális tudására (pl. gyümölcsfák metszése).
- **Természetjárás és kirándulások:** A pedagógiai program tartalmazza a természetes környezetben való felfedezés lehetőségét, mely során a gyermekek megismerkednek a helyi növény- és állatvilággal, a biológiai sokféleség megőrzésének fontosságával. A Kiskunsági Nemzeti Park természetvédelmi őrszolgálatának vezetője évek óta vezeti a Madarász - ovi foglalkozásokat. Rendszeresen kirándulunk a nemzeti park területére, ahol a gyerekek megismerkedhetnek a helyi természeti értékekkel, az őshonos növényekkel és állatokkal. Részt vehetnek vad- és madáretetésben, látványgyűrűzésben. Az óvoda kertjében több madárodú került kihelyezésre, amely szintén kiváló lehetőséget ad a környezetünkben élő madarak megfigyelésére. Téli időszakban együtt gondoskodunk a nálunk telelő madarokról, a gyerekek töltik fel az etetőket.
- **Fenntartható étkezési szokások:** A gyermekeket megismertetjük a tudatos étkezési szokásokkal, mint például a mértékletes étkezés, az ételmaradékok csökkentése. Az óvoda kertjében két komposztáló is van, a zöldségek, gyümölcsök héját ide gyűjtjük. A gyerekek játékos formában megismerhetik a komposztálás célját, folyamatát.

3. Zöld Környezet Kialakítása az Óvodában

A **Kunpeszéri Óvoda** épületének és udvarának kialakításakor is kiemelt figyelmet fordítunk a környezettudatosságra és a fenntarthatóságra:

Zöld területek és kertészet: Az óvodai udvarunkban zöldfelületeket alakítottunk ki, amelyek lehetőséget biztosítanak a gyerekek számára, hogy megismerkedjenek a kertészkedés alapjaival. A gyermekek saját maguk ültethetnek növényeket, gondozhatják azokat, és figyelemmel kísérhetik a növekedésüket.

- **Zöld építkezési megoldások:** Az óvoda épületében és annak fenntartásában figyelmet fordítunk az energiahatékonyságra, például a helyiségek megfelelő szigetelésére, az energiatakarékos világítás használatára.

4. Helyi Közösség és Környezeti Programok

A **Kunpeszéri Óvoda** aktívan részt vesz a helyi közösségi környezetvédelmi programokban és rendezvényekben. A pedagógiai programban szereplő közösségi tevékenységek célja, hogy a gyermekek és szüleik együtt dolgozzanak a környezeti nevelés és a fenntarthatóság előmozdításán. Az alábbi programok segítik ennek elérését:

- **Faültetési akciók:** Az óvodában minden évben ültetünk fát, amelyeken a gyermekek, a szülők és az óvoda dolgozói közösen vesznek részt, ezzel is hozzájárulva a közvetlen környezetük zöldítéséhez. A facsemete kiválasztásában figyelünk arra, hogy az őshonos, a helyi klímát és talaj adottságait figyelembe véve válasszunk.
- **Környezettudatos rendezvények:** Az óvoda környezettudatos rendezvényeket szervez, például szemétszedési akciókat, ruha és papírgyűjtést, amelybe a szülők mellett a településen élő lakosokat is bevonja.

5. Felelős állattartás, az állatok szeretetére és tiszteletére nevelés

A felelős állattartásra és az állatok szeretetére nevelés az óvodában kiemelkedő fontosságú, hiszen már kiskorban megalapozhatjuk a gyermekek állatok iránti tiszteletét, empátiáját és felelősségtudatát. Célunk, hogy a gyermekek megértsék, miért fontos, hogy gondoskodjunk az

állatainkról, hogyan bánjunk velük humánusan, és miért szükséges tiszteletben tartani az állatok jogait.

Fejlesztési célok az óvodában:

1. **Empátia és érzékenyítés:** Az óvodás korú gyermekek számára a legfontosabb cél az empátia fejlesztése. Fontos, hogy a gyerekek megértsék, hogy az állatoknak is érzéseik vannak, fájdalmat és örömet érezhetnek, és szükségük van a megfelelő gondoskodásra, mint például a megfelelő étkezés, tiszta környezet és szeretet.
2. **Felelősségvállalás:** A felelős állattartás nemcsak szeretet, hanem napi szintű törődést is igényel. Az óvodában a gyerekeket megtaníthatjuk arra, hogyan kell gondoskodni egy állatról, például etetni, itatni, és tisztán tartani. Az ilyen tevékenységek játékos formában segíthetnek a felelősség érzésének kialakításában.
3. **Állati jogok és tisztelet:** A gyerekek számára egyszerű, de fontos alapelveket lehet tanítani: például ne bántsuk az állatokat, ne zavarjuk meg őket, amikor pihennek, és ne vegyünk el tőlük semmit, amire szükségük van (pl. étel, víz, menedék).

Módszerek és eszközök a felelős állattartásra nevelésben:

1. **Mesék és történetek:** Az állatokról szóló mesék és történetek kiválóan alkalmasak arra, hogy bemutassák, hogyan élnek az állatok a mindennapjaikat, és milyen fontos a velük való törődés.
2. **Állatokkal való közvetlen kapcsolat:** Óvodánk számos olyan programot szervez, ahol a gyerekek közvetlen ismereteket, tapasztalatokat szerezhetnek az állatok tartásáról (pl. baromfiudvarban, állattartó telepen tett látogatás).
3. **Játékok és interaktív feladatok:** Az állatokkal kapcsolatos játékok, mint például színezők, kirakósok vagy memóriajátékok, segíthetnek a gyerekeknek a tanultak elmélyítésében. Az óvodában olyan kreatív foglalkozások is szervezhetők, mint például állatfigurák készítése, vagy kis színdarabok, melyekben a gyerekek állatokat alakítanak.
4. **Belső programok és színházak:** Az óvodák szervezhetnek olyan eseményeket, ahol a gyerekek részletesebben megismerkedhetnek az állatokkal, és aktívan részt vehetnek ezekben a programokban, mint például kis állatkiállítások, látogatások, vagy állatgondozókkal való beszélgetések.

5. **Állatok védelmével kapcsolatos projektek:** Minden évben gyűjtünk állateledelt egy közeli menhely számára, amelyet a gyerekekkel közösen szállítunk el. Így lehetőségük nyílik arra, hogy közvetlen tapasztalatokat szerezzenek a menhelyen élő állatok életéről, a felelős állattartás fontosságáról.

6. A felelős állattartás nevelése az óvodában a következő hosszú távú hatásokkal járhat:

- A gyerekek empátikusabbá válnak, és tiszteletteljesebben bánnak az állatokkal.
- Megértik az állatok szükségleteit és jogait.
- Fejlődik a felelősségtudatuk, amely később a mindennapi életükben is megnyilvánulhat.
- Hosszú távon nagyobb eséllyel olyan felnőttek lesznek, akik aktívan részt vesznek az állatok védelmében.

Összegzésül, az óvodai felelős állattartásra és állatszeretetre nevelés játékos, de célzott módon járul hozzá a gyermekek szociális és érzelmi fejlődéséhez, miközben elősegíti a felelős, szeretetteljes állattartási magatartás kialakulását.

7. Integrált Tanulás és Projektalapú Nevelés

A **Kunpeszéri Óvoda** pedagógiai programja projektalapú tanulást alkalmaz, amely lehetőséget ad a gyermekek számára a gyakorlati tapasztalatszerzésre, miközben fejlesztik környezettudatos gondolkodásukat. A következő projektek segítik a fenntarthatóságra nevelést:

- **Vízgazdálkodás és energiahatékonyság:** A gyermekek aktívan részt vesznek a víz- és energiafelhasználás csökkentésére irányuló projektekből, például a víztakarékos berendezések használatában, illetve az energiahatékony megoldások keresésében.
- **Ökológiai lábnyom csökkentése:** A gyermekek számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy megértsék az ökológiai lábnyom fogalmát, és aktívan részt vegyenek a mindennapi tevékenységekben, amelyek segítenek ennek csökkentésében.

8. Szülők családok bevonása

Törekszünk arra, hogy a szülőkkel és a családokkal a környezeti nevelés területén is együttműködjünk. Aktívan bevonódnak a zöld programokba, például közös kertészkedés, fenntartható életmódbeli tanácsadás vagy közös környezetvédelmi akciók szervezésével.

9. Környezeti neveléssel kapcsolatos lehetőségek Kunpeszér környékén

A Kunpeszéri Óvoda a helyi közösségek és természetvédelmi programok lehetőségeit is figyelembe veszi, hogy a gyermekek számára gazdagabb tapasztalatokat kínálhasson a környezeti nevelés terén. Kunpeszér és környéke számos olyan programot és helyszínt biztosít, amelyek segítik a fenntarthatóságra nevelést:

- **Kunpeszér Környéki Természetvédelmi Területek:** A közeli erdők, rétek és vizes élőhelyek, mint például a **Peszéri- erdők** és a környező táj, ideális helyszínt biztosítanak a természetjáró programokhoz, ahol a gyermekek közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a helyi flórával és faunával, miközben megismerkednek a természetes élőhelyek védelmével.

8.7.2. Matematika tartalmú tapasztalatszerzés témái:

- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása:
- A számfogalom megalapozása
- Tapasztalatok a geometria körében
- Tapasztalatok mérések témakörben

Eszközök

- könyvek, képeskönyvek, kártyák, puzzle-ok
- társasjátékok, logico
- különféle matematikai és geometriai készletek
- játéktárgyak, eszközök (pl. orvosi táska)
- termések, termények, magok stb.
- kerti szerszámok
- nagyító
- csipeszek
- távcsövek
- poharak
- gyűjtődobozok
- szűrőkanál
- hőmérő

- diavetítő, diafilmek
- tematikus kartonok
- applikációs képek
- tablet, laptop, hangszóró
- mozgáskotta eszközei
- minimat készlet...stb.

Szabadon megvalósítható elemek, ajánlások, lehetőségek

- A külső világ tevékeny megismerése foglalkozások témája lehet még: Mihály nap, Luca nap, Betlehemezés, Pünkösd, Iván napi koszorúfonás stb.
- „Herbárium” készítése a gyerekekkel, préselt virágokkal, levelekkel
- Látogatások szervezése olyan családoknál, ahol különböző növényeket termesztnek (esetleg fóliasátor van) vagy háziállatokat nevelnek
- Látogatás a helyi mezőgazdasági vállalkozónál (pl. mezőgazdasági gépek megismerése, szüret, almaszedés céljából stb.)
- Látogatások szervezése múzeumokba, tájházakba, kiállításokra
- Egészség vagy sportnap szervezése a családok bevonásával
- Környezeti témájú versenyek, vetélkedők szervezése a csoportban
- „Munka délelőttök” szervezése
- A Kiskunsági Nemzeti Park növény és állatvilágának megismerése (pl. fákat, bokrokat, fűféléket stb., illetve vadon élő állatokat (pl. mókus, nyúl, fácán, túzok, őz) és számtalan rovarfajt. A nemzeti park területén található az országban egyedülálló Rákosi Vipera Védelmi Központ ahol előzetes egyeztetést követően a park munkatársai tematikus foglalkozást tartanak a gyerekek számára erről a fokozott védelem alatt álló fajról.
- Lehetőség van tanösvény bejárására,
- Az óvodánk udvara alkalmas a természeti környezet változásának megfigyelésére, a tevékenykedésre, kísérletezésre, munka jellegű tevékenységek végzésére. A zöld területek, ideális helyszínei a megfigyeléseknek pl: árnyékot adó fák, bokrok, virágoskert, fűszerkert, konyhakert.
- A környezettudatos nevelés része a madármegfigyelés, madárismeret, madárgondozás is. A gyerekek feladata a madarak etetése-itatása, a madáretetők szükség szerinti javítása, pótlása, lehetőség szerint környezetbarát vagy újrahasznosított anyagokból.
- A csoportszobák berendezései, játécai, dekorációs kellékei, elemei többnyire természetes anyagból készülnek
- Minden tavasszal a csoportszobában is sor kerül vetésre, ültetésre műanyagpoharakba, cserepekbe, balkonládákba, így gondozás közben tanulmányozhatjuk a növények fejlődését, életfeltételeit. Célunk, hogy minél több újra hasznosítható anyagot használjunk fel a foglalkozások során.
- Játékos tevékenységeket, kísérleteket, megfigyeléseket végzünk a természet négy elemével, a földdel, a levegővel, a vízzel, és a tűzzel. E közben a gyermekek környezettudatos szemléletét alapozzuk meg.

- Felhívjuk a figyelmüket a környezetszennyezés hatásaira és következményeire. Óvodánk falusias környezete, és a rövid távolságok miatt buzdítjuk a gyerekeket arra, hogy kerékpárral vagy gyalogosan jöjjenek az óvodába, ezzel is csökkentve a környezetszennyezést. Felhívjuk figyelmüket az élet értékére, a mértékletesség fontosságára, amely meghatározza a Földünk jövőjét. Megbeszéljük, hogy mi mit tehetünk ennek érdekében.
- A különböző világnapokon (állatok, víz, föld, madarak fák napja), koncentráltan foglalkozunk az adott témakörrel, melynek során közvetlen tapasztalatszerzést, múzeumlátogatást, állatkerti sétát, állatsimogatást, erdei kirándulást, stb. szervezhetünk.
- Intézményünk is bekapcsolódik a „Te Szedd!”- önkéntesen a tiszta Magyarországért mozgalomba, és egyéb hulladékcsökkentő akciókba (Sulizsák, garázsvásár)
- A csoportban heti rendszerességgel gyümölcsnapot tartunk, gyakran készítünk gyümölcs vagy zöldségsalátát a gyerekekkel, az egészséges táplálkozás szokásainak megalapozásaként.

8.8. ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Alapelvek

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesekre jellemző az önérvényesítő, én központú magatartás, 7 éves kor végére a gyermek a kezdeményezővé, együttműködővé válhat. Az óvodáskorú gyermekre jellemző sajátosság, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteli légkör vegye körül.

A kisgyermek életének két nagy színtere az otthon és az óvoda.

Óvodánkban olyan életrend szervezésére törekedünk, amely erősíti mindazt, ami a családban jól működik, illetve pótolja azt, amit a család a társadalmi és gazdasági változások miatt esetleg nem tud megadni.

A szabálytudat kialakításával a gyermek megtanulhatja megismerni önmagát és környezetét. Az óvodai nevelés tevékenységrendszerében a játék- tapasztalás- tanulás hármassága adja a szabálytudat kialakulásához vezető komplex nevelési- fejlesztési alapot. Ezért törekedni kell a játék, tapasztalás, tanulás, tevékenységrendszer alkalmazásával az önálló játszás, tapasztalatszerzés és tanulás képességének kifejlesztésére.

A szocializáció szempontjából meghatározó közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség és akaratának, önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti a gyermek megfelelő szociális érettségének elérését óvodáskor végére.

A szabályokat nem elfogadó, nehezen alkalmazkodó, viselkedési, magatartási zavarokkal küszködő gyermekeknél gyakori a negatív visszacsatolás. A probléma kezelése, megoldása az

óvodapedagógus feladata az érintett család bevonásával, szükség esetén szakemberek segítségével.

Megvalósítandó célok

Az óvodás gyermek számára első és legfontosabb célunk a barátságos, derűs csoportléggör kialakítása, megfelelő játéktér biztosítása.

Olyan morális értékek, akarati tulajdonságok alakuljanak ki a gyermekekben, mint a kötelesség, a kitartás, a szabálytudat, önfegyelem, önállóság, udvariasság, figyelmesség, együttérzés, tisztelet, a becsületesség, egymás elfogadása és segítése, együttműködés, megfelelő viselkedés, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabályismeret- és tudat, szabályok elfogadása, egymás figyelmeztetése a szabályok betartására, a másság tolerálása, különbözőségek elfogadása. Fontosnak tartjuk, hogy óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket. Kötődjenek óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra. Segítsenek egymásnak, érezzenek együtt a közösség tagjaival. Konfliktushelyzetben társaikkal konstruktív megoldásra törekedjenek. Érdeklődjenek társaik, barátaik iránt, a csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják. Az akadályokat igyekezzenek legyőzni, tartsák tiszteletben egymás különbözőségét. Váljon igényükké a tevékenységekben való részvétel, együttműködés. A közösségért szívesen „dolgozzanak”, bízzanak önmaguk képességeiben.

Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvodapedagógus feladata

Szeretetteljes léggör megteremtése, szokás és normarendszer megalapozása.

A csoportnak megvan a maga szokásrendszere, hagyományai, melyek az összetartozás érzését mélyítik. A természeti és társadalmi környezetünkben olyan feltételeket teremtünk, melyben alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, ezáltal a reális Én-kép, pozitív értékrend, helyes viselkedés alakulására. Az óvodapedagógus felelőssége, hogy a csoport normáit, szabályait a gyerekekkel megismertesse, elfogadtassa, még akkor is, ha azok az otthoniaktól eltérnek.

Lehetőséget adunk, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A beszoktatásra különös gondot fordítunk, ahol az anya együtt a gyermekével ismerheti meg a közösségbe történő beilleszkedést. Elfogadjuk az otthonról hozott játékait, sőt az első napokban mi is kedveskedünk személyes kis meglepetésekkel.

A befogadás időszaka meghatározó fontosságú a gyermekek érzelmi kötődését illetően, ezért ez időszakban lehetőleg mindkét óvónő fogadja az ismerkedő gyermekeket. Minél több személyes kapcsolatot biztosítunk. A szülőktől fokozatos elszakadás szükséges, melynek ideje gyermekenként változó.

A gyermekközpontú nevelés magában foglalja az egyéni szükségletekre épített nevelést is. A gyermekek a változatos tevékenységeken keresztül sokféle pozitív és negatív élményre tesznek szert: az érzelmi hatások sokféleségét engedjük érvényesülni, szem előtt tartva azt, hogy a pozitív érzelmeket megerősítjük, a negatívakat visszatartjuk, fékezzük.

A gyermek viselkedéskultúráját fejleszti a felnőttek jó példája, bátorítása, türelme, bizalma, szeretete és az a szemlélet, ami a sikert észreveszi, és a sikertelenséget segít elviselni. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet. Fontos, hogy minden gyermekben találjuk meg a

pozitív tulajdonságokat s ezeket erősítsük meg. Teret engedünk a gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.

A közös élmények átélésének lehetőségét az óvodáskor végéig biztosítjuk minden gyermek számára.

Lehetőséget biztosítunk az érdeklődésüknek megfelelő tevékenységek választásához.

A gyermekek igényeinek megfelelően olyan programokat szervezünk ahol a kicsik, és nagyok együttműködhetnek. Segítjük a csoporton belüli gyermekbarátságok kialakítását.

Szervezési feladatok

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint, különösen jelentős óvodánk együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Óvodánk Gyermek és Ifjúságvédelmi felelőse szükség esetén felveszik a kapcsolatot a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.

A család és óvoda közötti jó kapcsolt és együttműködés érdekében:

- Nyílt nap, fogadóóra
- Gyermeknap
- Anyák napja
- Kirándulások
- Közös ünnepek: Mikulás, Karácsony
- Nemzeti ünnepek: márc. 15. okt.23.
- Családlátogatások stb.

Kötelezően megvalósítható elemek

Napirenddel megteremtjük a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg.

Bevonjuk a gyermekeket csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.

A gyermekekkel szemben támasztott követelmények azonos elvek szerint valósuljanak meg a felnőttek és a gyerekek vonatkozásában.

Segítsük az „én – tudat”, később a „mi-tudat” alakulását, megerősödését.

Munkánk során igyekezzünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek türelemmel egymás iránt és legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.

Segítsük az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, barátságok alakulását.

Tapintatosan segítsük a visszahúzódó gyereket a kapcsolatteremtésben.

Erősítsük a baráti kapcsolatokban a pozitív vonásokat, elemeket.

Segítsük, a közösen végzett tevékenység örömét, eredményét.

Az óvónő ismertesse meg a gyermekeket az erőszakmentes konfliktuskezelés technikáival, támogassa, segítse a gyermekek önálló konfliktuskezelését.

Minden gyereket buzdítsunk arra, hogy vállaljon feladatot, fogadja el mások terveit, tanuljon esetenként lemondani elképzeléseiről. Kísérjük figyelemmel a gyermeki felelősség megnyilvánulásait.

Figyeljünk arra, hogy munkánk során az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése követendő, modell értékű legyen.

Teremtsük meg saját hagyományainkat.

Tartsuk tiszteletben a család ünnepeit, hagyományait.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek - nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek - nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A gyermek jutalmazása:

elvei:

- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen
- igazodjon a gyermek életkorához
- az elvégzett munkával arányos legyen

formái:

- szóbeli dicséret, elismerés
- társak előtti dicséret.

Eszközök:

- Érzelmi intelligenciát fejlesztő játékok, mesekönyvek
- Érzelem kártyák
- Varázskövek
- Relaxációs zenék

Szabadon megvalósítható elemek

- Családi nap
- Kirándulások
- Szülők, esetleg más felnőttek meghívása az óvodai foglalkozásokra (témakör feldolgozás során)
- Nyílt nap
- Testvéróvodai programok

8.9. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Alapelvek

A munka célra irányuló tevékenység, amely külső irányítással történik. Figyelmet, kötelességvállalást, ezek teljesítését igényli. Eredményéről közvetlen tapasztalatokat szereznek a gyermekek. Felelősséggel jár, melyhez megfelelő ismeret, beállítódás szükséges. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a nevelő-fejlesztőhatást: alapvető követelménynek tartjuk az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtését. A különböző munkafajták közös vonásaként azt emeljük ki, hogy mindez tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelent az óvodában. A munka jellegű tevékenységek során lehetőségük van tapasztalatszerzésre és a környezet

megismerésére, ezen túl a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint pl.: a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakítására. Ez a tevékenység a közösségi kapcsolatokat, a saját és mások elismerésére nevelés egyik jó formája, a kötelelességteljesítés alakításának eszköze.

Megvalósítandó célok

A sokféle, változatos, munkajellegű tevékenység során olyan készségek, tulajdonságok, szokások kialakítása melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, közösségi kapcsolatát, kötelelességteljesítését. A mindennapos rendszeres feladatvégzés során váljanak készséggé az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek. Jussanak el a saját személyükkel kapcsolatos tevékenységek kialakulása után a közösség érdekében végzett munkáig. Végezzenek a növények és állatok gondozásával kapcsolatos tevékenységeket. Vegyenek részt a külső környezet alakításában.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermeki munka tudatos pedagógiai tervezése, szervezése
- az önálló munkavégzés lehetőségének megteremtése és folyamatosságának biztosítása
- A munka: a napi tevékenységek természetes részét alkossa, soha ne legyen büntetés.
- Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a gyerekek érezzék, munkájukat igénylik és számon tartják.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyerekek az általuk különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedhessenek.
- Igyekszünk elérni, hogy gátlásos, visszahúzódó gyerekeket is bevonjuk a munkába.
- Arra törekszünk, hogy az együttesen végzett munka, a közös öröm és felelősség, az együtt elért eredmények segítsék a baráti kapcsolatokat, kisebb csoportok kialakulását.
- Biztosítjuk a legalkalmasabb eszközöket, rászoktatjuk a gyerekeket, hogy tartsák azokat rendben.
- Fontosnak tarjuk, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére; hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében.
- Biztonságos gyermekméretű eszközök biztosítása az óvodakerti tevékenységekhez
- Rögzítjük a gyermekekben az eszközök helyes használatát (baleset-megelőzés)

Szervezési feladatok

- A gyermekek életkorának és testméretének megfelelő munkaeszközök beszerzése, tárolása, karbantartása
- Biztonság és baleset megelőzés az óvodakertben
- Veszélyforrások azonosítása, bejárással, rangsorolásuk (pl: darázs, letört ágak)
- Rendszeres ellenőrzés, helyszín biztonságának kialakítása
- Felelősök kijelölése
- Vetőmagok, palánták beszerzése
- Talaj előkészítéséhez szükséges anyagok beszerzése

- Szülők tájékoztatása
- Riadóreflex kiépítése
- Olyan környezetet teremteni, ahol a veszélyről tanulhatnak
- Kerti szabályzat alkotása
- Elsősegély doboz biztosítása
- Szappanos kézmosás megteremtésének lehetősége

Kötelezően megvalósítandó elemek

- Naposság
- Önkiszolgálás
- Növénygondozás, a környezet rendjének megőrzése: az évszaknak megfelelően végezhető tevékenységek az óvodakertben lsd.: 2. sz. melléklet, és élő sarokban
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, biztosítjuk a közreműködés lehetőségét a növények gondozásában
- Alkalmoszerű munkák, megbízások: kisebb megbízások, kisebbek segítése az önkiszolgálás területén, csoportdekoráció készítésében való részvétel, nagytakarítás a játéksarokban, madáretetés, madáritatás

Eszközök

- A gyermekek életkorának és testméretének megfelelő szerszámok (ásó, talicska, öntözőkanna, lombseprű... stb.)
- felnőtt által használt eszközök (ágdaráló, fűnyíró, metszőolló...stb.)
- Elsősegély doboz
- szakirodalom- IKT. eszközök, könyvek
- gyermekek számára információs táblák
- vetőmag, cserepek, csíráztató edény...stb.

Szabadon megvalósítható elemek, ajánlások lehetőségek

- **Tavaszi munkatevékenységek:** A kert takarítása, talaj-előkészítés:, virágok kitakarása, virágos ládák beültetése. A természetsarokban nevelt palánták kiültetése. Madáritatók kirakása és folyamatos feltöltése. Tavaszra jellemző képek gyűjtése megfelelő dekoráció készítése.
- **Nyári munkatevékenységek:** Locsolás, gyomlálás, a gaz elszállítása. A növényzet védelme, gondozása /fák, bokrok, fű/. Virágok folyamatos ápolása, locsolása. Betakarítási munkálatok.
- **Őszi munkatevékenységek:** Termések, falevelek összegyűjtése, szállítása, - csoportszoba dekorálása évszaknak megfelelően virágok magvainak gyűjtése. Gyümölcsök, zöldségfélék elrakása télire /befőzés, aszalás. Növények cserépbe, ládába ültetése, a kint maradók betakarása. Cserepes virágok gondozása. Vitaminsaláták, gyümölcssaláták készítése. Őszre jellemző képek gyűjtése, megfelelő dekoráció készítése.

- **Téli munkatevékenységek:** Természetsarok gondozása. Madáretetők elhelyezése, madáreleség készítése, madarak folyamatos etetése. Télre jellemző képek gyűjtése, megfelelő dekoráció készítése. Csiráztatás, ültetés vetőládába

8.10. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Alapelvek

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás célja a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatni. Elsődleges célja, az óvoda gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A tanulás feltétele: a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, problémamegoldó gondolkodásának, emlékezetének, fantáziájának, kreativitásának erősítése.

Megvalósítandó célok

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés megteremtése
- a játékba integrált tanulás feltételeinek biztosítása
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismertszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés lehetőségeinek megteremtése
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógusok feladata

- a tanulást támogató környezet megteremtése (hely, idő, eszközök, légkör, motiváció, közvetlen tevékenykedés, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása stb.)
- a tervezett vagy a spontán adódó tanulási lehetőségekben alapozzon a gyermek előzetes és aktuális élményeire, tapasztalataira, ismereteire
- használjon ki minden adódó tanulási helyzetet (pl. a játékban, kiránduláson stb.), a helyi lehetőségeket
- a foglalkozások tervezésénél vegye figyelembe a témakörök egymásra építhetőségét
- törekedjen komplexitásra
- törekedjen differenciálásra
- a témakörök feldolgozásánál éljen a projektervek lehetőségével
- részesítse előnyben a játékos módszereket, a spontán játékos tapasztalatszerzést, a gyakorlati probléma-megoldási lehetőségeket

- tanúsítson elfogadó, ösztönző, bátorító, példamutató nevelői attitűdöt a megismerési, tanulási folyamat során is
- a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását
- eszközök biztosítása

9. ISKOLAÉRETTSÉG, ÓVODA - ISKOLA ÁTMENET

9.1. Az iskolaérettség

A 2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelesség válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy évig az óvodában részesül ellátásban, és az ezt követő évben válik tankötelessé.

Az Nkt. 8. §-a értelmében az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai nevelésben vesz részt.

20/2012.(VIII.31) EMMI rendelet (II. fejezet 10/21§) szerint a tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása. Ennek jellemzőit az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának kiadásáról szóló kormányrendelet határozza meg. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség egyaránt szükséges (erről bővebben a „Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére” c. fejezetben).

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

A gyermekek alapos megismerése, és egyénre szabott fejlesztése az óvodába lépés pillanatában kezdődik, és az iskolába lépésig folyamatos. Óvodánk a nevelés-fejlesztés területei, módszerei, eszközei stb. segítségével megalapozza azokat a kompetenciákat, melyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolai életre. Gyakorlatunkban, teljes mértékben megvalósul a rugalmas beiskolázás, a fejlettségi szint szerinti iskolakezdés.

9.1.1. Iskolaelőkészítés az óvodában

A 2025. április 23-ával hatályba lépett 77/2025 (IV.15.) kormányrendelet módosításainak megfelelően az alábbiakban szabályozzuk az iskolába készülő gyermekekkel kapcsolatos teendőket.

A pedagógus 45 perces időtartamban játékos, élményalapú fejlesztő foglalkozást szervez, amely az iskolára való felkészítés célját szolgálja. A tevékenységek egyéni képességekhez igazodva, differenciált módon zajlanak, figyelembe véve a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét.

A foglalkozások célja:

- A gyermek motoros fejlettségének fejlesztése (nagy- és finommozgás, vizuomotoros mozgás)
- A gyermek kommunikációjának fejlesztése (beszédértés, beszédprodukción)
- A gyermek szociális képességének fejlesztése (társas kapcsolatok, játék, én fejlődés)
- A gyermek önállóságának fejlesztése (önállóság, önszabályozás, szokások)
- a gyermek kognitív fejlesztése (megismerő funkciók)

Minden gyermek számára biztosítjuk az egyéni fejlődés üteméhez igazodó, szeretetteljes és motiváló tanulási környezetet.

Október végén vagy november elején diagnosztikus mérést végzünk (KRÉTA) amelynek tapasztalatait fogadóóra keretében a szülőkkel megosztunk.

9.2. Óvoda-iskola átmenet

Az óvodából az iskolába való átmenet, jelentős és gyökeres változást jelent a gyermek számára. „A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként, a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. „ (ONOAP , 2012:9.)

Mit tesz óvodánk az óvoda-iskola átmenet megsegítése érdekében?

Az óvodai élet során pedagógusaink igyekeznek az óvodai nevelés óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő hatásait maximálisan érvényesíteni.

A gyermek fejlődését az óvodában töltött évei alatt folyamatosan figyeljük, a minél jobb megismerés érdekében rendszeres megfigyeléseket végzünk, amelynek tapasztalatiról a szülőket fogadóórákon tájékoztatjuk. Évente két alkalommal rögzítjük a tapasztalatokat (KRÉTA). A rögzített eredményt figyelembe véve javaslatot teszünk az iskolaékezésre, vagy amennyiben szükséges, szülőkkel egyeztetve küldjük iskolaérettségi vizsgálatra a gyermekeket, a lakhelye szerint illetékes pedagógiai szakszolgálathoz. Szakvélemény

birtokában nincs szükség külön kérelemre, ennek hiányában a szülő kezdeményezheti a későbbi illetve a korábbi iskolakezdést.

A szülőkkel, családokkal igyekszünk kölcsönös tiszteletre és bizalomra épített kapcsolatot kialakítani, fenntartani, megnyerni őket a közös nevelésnek, fejlesztésnek. Amennyiben lemaradást, vagy más fejlődési problémát észlelünk konzultálunk a szülővel, keresve a lehető legjobb megoldást a gyermek érdekében. Óvodánk segítséget nyújt az érintett gyermekeknek, az intézményben dolgozó, illetve utazó szakemberei (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus) segítségével. Amennyiben szükséges, az óvoda javaslatot tesz a szülőknek a pedagógiai szakszolgálat felkereséséhez.

Az óvoda-iskola átmenetének megkönnyítése érdekében intézményünk igyekszik megfelelő kapcsolatot ápolni a helyi általános iskolával. Szorgalmazzuk továbbá, hogy a két intézmény pedagógusai kölcsönösen megismerjék az intézmények alapidokumentumait, és részt vegyenek a közös programokon.

Tavasszal a nagycsoportos óvodásokat meglátogatja a leendő tanító néni, de az utolsó óvodai évben az óvodásokkal mi is ellátogatunk az iskolába.

A jövődöbeli elsősök tanítójával közös szakmai megbeszéléseket folytatunk a gyermekek jobb megismerése és az átmenet problémáinak kiküszöbölésére.

10. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, PROGRAMUNK MEGVALÓSULÁSÁNAK SIKERKRITÉRIUMAI

Programunk megvalósulása akkor nevezhető sikeresnek, ha az iskolakezdéséhez gyermek megfelel az alábbi feltételeknek (testi, lelki és szociális érettség terén):

Testi fejlettség terén

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Az egészséges életmóddal kapcsolatos képességei terén

- Önállóan használja a WC-t.
- Önállóan mos kezet, használja a körömféét.
- Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja.
- Vigyáz a mosdó rendjére.
- Szükség szerint használ zsebkendőt.
- Helyesen használja az evőeszközöket, szalvétát.
- Ügyel az étkezőasztal esztétikus rendjére.
- Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja.

Mozgás

- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Mozgásminták pontos utánzásra képes.
- Finommozgásai pontosak, biztosak, könnyedek.
- Kezessége kialakult dominanciájú.
- Helyes testsémája kialakult.
- Jól tájékozódik a téri irányokban, síkban, időben.
- Képes rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Tud ütemtartással járni.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- Tud helyben labdát pattogatni.
- Tud egykezes felsődobással dobni és tud célba dobni.
- Képes néhány mozgásos játékot (futó-, fogójáték) irányítás nélkül játszani.
- Versenyjátékokban kontroll nélkül betartja a szabályokat.

Lelki fejlettség és szociális érettség terén

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődő, kialakultak a tanuláshoz szükséges képességei.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

Érzelmi, értelmi, erkölcsi, közösségi képességek terén

Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a téri tájékozottságnak, a testséma kialakulásának. Az emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartalma és terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- Képes mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani.
- Feladattudata kialakulóban van s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, tempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Frusztrációtűrése, önfegyelme életkorának megfelelő szintű.
- Ragaszkodik a csoporttársaival és a csoportban (az óvodában) dolgozó felnőttekhez.

- Igényli a csoportban kialakult szokás- és szabályrendszer alkalmazását.
- A játékszereken képes konfliktusmentesen megosztani társaival.
- Segíti társait a tevékenységekben, együttműködő.
- Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és gyermektársait.
- A csoportba érkező vendéget szeretettel, udvariasan fogadja.
- Az udvariassági formák betartásával képes kommunikálni.
- Konfliktushelyzetben társaival keresi kompromisszumos megoldást.
- Érdeklődik társai iránt, számon tartja társai hiányzásának okát.

Anyanyelvi területen

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, változatosan használja a non verbális kommunikációs eszközöket.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi gondolatainak érthető kifejezését mások számára.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Néhány mondókát, verset, mesét képes emlékezetből felidézni.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál.
- Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.

Játék

- Szívesen játszik gyermektársaival és a felnőttekkel egyaránt.
- Tud egyedül is elmélyülten játszani.
- Szabad játékában konstruáló, szerep és szabályjátékok egyaránt megfigyelhetőek.
- Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására.
- Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására.
- Játék helyzetben újraalkotja a felnőttek tevékenységét.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolását.
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- Elfogadja és alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Képes lemondani egy-egy kedves játékszerről.
- A játéktémát napokon keresztül képes folytatni társaival.
- Vigyáz a játékszerekre, eszközökre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc területén

- Élvezettel hallgat zenét.
- Szívesen énekel, játszik dalos játékokat, használ „óvodás” hangszereket.
- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.

- Tud dallam- vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Felismeri a halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély fogalompárokat.
- Adott jelre képes halkán vagy hangosan beszélni, énekelni.
- Tud magasabb v. mélyebb kezdőhang alapján énekelni.
- Adott jelre képes gyorsabb vagy lassúbb ütemben tapsolni, mozogni.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- Képes az egyenletes lüktetést és ritmust tapssal, mozgással a dalból kiemelni.
- Tud társaival térformákat alakítani.
- A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Tud örömmel, irányítás nélkül játszani néhány dalos játékot.
- Megbeszélés vagy egyéni ötletek alapján az éneklést csörgő vagy ütőhangszerekkel tudja kíséreni.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka terén

- Örömmel, belső késztetésből ábrázol.
- Képkalkotásában kifejezi gondolatait, élményeit.
- Elképzeléseit, emlékeit életkorra jellemző részletességgel, megfelelő színekkel, formákkal, mozgással ábrázolja.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Téralkításban, építésben másokkal együttműködik.
- Tud különféle technikával ábrázolni, alkotni, a technikát önállóan, a rendelkezésre álló anyagokból megválasztani.
- Díszítő vagy kompozíciós feladatot, kreatívan, változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, stb. megold.
- Eszközfogása és eszközhasználata (ceruza, ecset, olló stb.) helyes, magabiztos.

A külső világ tevékeny megismerése területén

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről; tudja nevét, életkorát, születési helyét, időpontját, lakcímét, testvérei nevét, szülei foglalkozását.
- Megkülönbözteti az évszakokat, a napszakokat, és a hét napjait.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét. Életkorának és képességeinek megfelelően részt vesz a gondozásukban, a környezet megóvásában.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri az alapvető színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatát.
- Helyesen használja a tő- és sorszámneveket.

- Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, többet létrehozni.
- A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Tud bontani, részhalmazokat egyesíteni. Meg tudja állapítani, hogy több, kevesebb vagy ugyanannyi –e.
- Felismeri és megnevezi az alapvető sík és térmetriai formákat (kör, háromszög, négyzet, gömb, kocka).
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.

Munka jellegű tevékenységek során

- Önként és szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Ügyel környezetére tisztaságára, rendjére.
- Részt vesz a csoportszobában és az óvoda kertjében növények, madarak gondozásában.
- Szívesen vállalja a napos tevékenységeket.
- Naposként az étkezőasztalt esztétikusan teríti meg, és szedi le.
- Aktívan vesz részt a játékok elpakolásában, teremrendezésben.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket rendeltetésszerűen, önállóan használja.
- A használatot követően az eszközöket, szerszámokat, anyagokat gondosan, esztétikusan teszi el.

Tanulás

- Az egyszerű feladatokat megérti.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárja, amíg rákerül a sor.
- Érdeklődik környezetére tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Szándékos figyelemre képes és ennek időtartama életkorának megfelelő.
- Feladatai végrehajtásában kitartó.
- Monotoniatűrő és kitartása tanulási helyzetekben életkorának megfelelő.
- Képes a már elsajátított ismeretek akaratlagos felidézésére.
- Munkatempója, feladattudata és feladattartása életkorának megfelelő.
- Életkorának és képességeinek megfelelő feladatok esetében képes önállóan és eredményesen tevékenykedni.
- Felébredt benne a tanulás utáni vágy.

11. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Cél: Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése. A bizalom erősítése, a nyitott óvoda része a program gyermekközpontúságának.

Az esélyegyenlőség biztosításához szükséges elvek, feladatok

A hatályos jogszabályok alapján Kunpeszér Község Önkormányzatának Jegyzője határozatban rögzíti a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőket, a hátrányos helyzetű, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

Az intézménybe járó gyermekek részére az érvényes jogszabályok figyelembevételével az ingyenes óvodai gyermekétkeztetést a szünidők alatti étkeztetést biztosítjuk.

Feladataink: Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járását. Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül. Szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot teszünk. A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismerni, és amennyiben indokolt, szakember segítségét kérni.

Alapelvek: Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a rendelkezésünkre álló adatok és tények (gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció) alapján az alábbi alapelvek, feladatok, felelősség megállapítására került sor:

- Óvodánk célrendszere, mely az ONOAP-ra épül, egyöntetűen kiemeli a gyerekek megismerését, elfogadását, képesszintre épülő fejlesztését, a tehetség gondozását, a kompenzációját, felzárkóztatását. A csoportszoba felszereltsége megfelelő, biztosított a szakember ellátottság.
- A nyitott óvoda feltételezi a szülőkkel való együttműködésre épülő kapcsolatot.
- A szociális segítség (gyermekjóléti és családsegítővel való kapcsolat) tovább erősíti a hátránykompenzációt.
- Az Pedagógiai Program megléte és működtetése az esélyteremtés egyik lehetősége. Mindezek növelik a H.H. és H.H.H. gyermekek esélyeit a hátrányos helyzet kompenzációjára. A normatív és RGYV támogatás az étkezést teszi ingyenessé.

Általános feladatok

- Óvodanyitogató keretében a szülők és a gyermekek betekintést nyerhetnek az óvodai életbe.
- Az óvodakezdést megelőzően a pedagógusok felkínálják a családlátogatás lehetőségét.
- A szülőt a kisgyermekkel együtt fogadjuk.

- Az óvoda megkezdése előtt a szülők nyilatkoznak az óvodai étkezés igénybevételéhez kapcsolódó jogosultságról.
- A tanulási folyamatban az egyéni, ill. mikro csoportos foglalkozások a döntési, választási lehetőség biztosítása mellett a differenciált egyéni fejlesztést valósítják meg.
- A részképesség hiánnyal rendelkező gyermekek egyéni fejlesztését biztosítjuk.
- A hátránykompenzáció mellett a tehetségfejlesztés is megvalósul, ennek érdekében intézményünk lehetőség szerint támogatja a pedagógusok továbbképzését.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha minden gyermek részére biztosítjuk az emberi méltósághoz való jogát.
- minden dolgozó feladata, hogy az általa ellátott gyermek hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- az intézményben biztosított szolgáltatások igénybevétele során
- a gyermeki jogok gyakorlása során
- felzárkóztatás, egyéni fejlesztés vagy tehetséggondozás biztosítása
- gyermekcsoportban történő elhelyezéskor
- hit és vallásfoglalkozáson való részvétel biztosítása
- nyilatkozat szerinti nemzetiségi nevelés igénylésére

11.1. Esélyegyenlőséget biztosító tevékenységeink

Esélyteremtési program

„A gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat. Gyökereket, amelyek tartást adnak, hogy tudják hová tartoznak, de ugyanúgy szárnyakat is, amelyek az egyiket a kényszereiről és előítéleteiktől szabadítják meg, a másiknak lehetőséget adnak új utakat bejárni, vagy inkább repülni.”

Johann Wolfgang von Goethe

Az esélyteremtési program és az integráció célja, hogy elősegítse az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a bármely hátránnyal küzdő gyermekek fejlődésére, társadalmi felzárkóztatására. Az óvodáskorban történő támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat, a lemorzsolódást. A gyermekek fejlődésében tapasztalható elmaradásnak okai lehetnek pl. a szülők megélhetési nehézségei, a gyermekek

fejlődésének nem megfelelő ösztönzése, az otthoni környezet hiányosságai. Tudatos, tervszerű pedagógiai munkára van szükség, hogy ezeket a hátrányokat csökkenteni tudjuk.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre. Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

Az egyenlő bánásmód követelményét különösen érvényesítjük:

- Az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- Az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- A teljesítmények értékelésénél
- Az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- A különböző juttatásokhoz való hozzáférés során

Óvodánk céljai, alapelvei és az esélyteremtés területén:

- Érzékeny, empátikus bánásmód
- Harmonikus személyiségfejlesztés
- Gyermekközpontúság és családorientált szemlélet
- Hagyományörző, identitást megtartó és megerősítő, értékfelkutató elvek érvényesítése
- A szociális környezet és az egyéni képességek fejlettségéből adódó hátrányok ellensúlyozása
- Az esélykülönbségek csökkentésére, az egyenlő hozzáférés biztosítására törekvés
- Komplex, differenciált, egyéni bánásmód, a „másság” elfogadásával

Feladataink:

- A család támogatása.
- A család funkciójának erősítése, kiegészítése.
- Nevelési gyakorlatok pozitív befolyásolása.
- Tapintatos partneri kapcsolat kialakítása.
- Gyermeki jogok érvényesítése.
- Együttműködő kapcsolattartás erősítése a családsegítő központtal, lehetőség szerint karitatív szervezetekkel, és a gyámüggyel, ha szükséges a nevelési tanácsadóval.

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek felzárkóztató foglalkozások tervezése, az indulási hátrányok csökkentése, differenciált képességfejlesztés.
- A szülőknek személyes, egyéni tanácsadás – együttműködés.

Veszélyeztető tényezők:

- Érzelmi, fizikai elhanyagolás
- Erőszag, fizikai fenyegetettséget keltő légkör
- Megromlott családi kapcsolatok
- Italozó, bűnöző életmód
- Nevelési hiányosságok
- Szülők iskolázatlansága, életvezetési problémái
- Munkanélküliség, létbizonytalanság
- Vele született vagy szerzett fogyatékoság

Gyermekeknél jelentkező problémák:

- Szocializációs és magatartási problémák
- Kommunikációs zavarok
- Elhanyagoltság, gondozatlanság
- Képességbeli elmaradások

Az óvodapedagógus feladatai:

- Veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, esetjelző lapon való jelzése
- Problémák jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelősének
- Tünetek okainak feltárása
- Szülők tájékoztatása
- Együttműködés a segítőkkel, aktív együttműködés a jelzőrendszer tagjaival
- Segítő szakemberek bevonása
- Felzárkóztatás, segítő programok működtetése

Kapcsolatrendszerünkben első helyen a család áll. A gyermekek fejlődése, az esélyteremtés megvalósulása érdekében fontosnak tartjuk, hogy a szülők beavatottak és tevékeny részesei legyenek óvodánk életének, amelyet nyitott óvodai ünnepek, programok szervezésével, egyéni konzultációkkal, beszélgetésekkel teszünk lehetővé a számukra.

Tapasztaljuk, hogy egyre több az SNI, a BTM-es, a magatartási zavarral küzdő, hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű és más problémával küzdő gyermek. Sok esetben nem maga az integrált nevelés a kérdés, hanem a megfelelő támogató feltételek biztosítása, amelyhez minden gyermeknek joga van. Önmagában azonban nem elegendő a törvény adta lehetőség, amikor hiányzik az intézmények elkötelezettsége. A befogadó óvodapedagógus kulcsszereplője az együttműködésnek, hiszen a legtöbb időt ő tölti a gyermekekkel, sokirányú tapasztalattal rendelkezik, és folyamatos kapcsolatot ápol a családdal. A pedagógus-szülő közötti partnerkapcsolat meghatározza az együttműködés és a nevelés sikerességét. Ideális, ha bizalom, kölcsönös elfogadás, párbeszéd (konzultatív stílus) jellemzi a kapcsolattartást. Az óvoda intervenciós gyakorlata a segítségnyújtás változatos formáinak alkalmazására építhet a családok aktuális problémáinak kezelésében.

Óvodánk infrastrukturális fejlesztésében is figyelembe vesszük az esélyteremtéssel és hátránykompenzációval kapcsolatos feladatainkat. A játék és egyéb eszközök beszerzésénél előtérbe helyezzük azokat az eszközöket, amelyek minél sokoldalúbb fejlesztési lehetőséget biztosítanak (pl. Mozgáskotta, IKT eszközök). Az óvoda által szervezett múzeumpedagógiai foglalkozások, kirándulások, bábszínházi előadások, zeneovi- foglalkozások, családi napok, az ovi könyvtár folyamatos használata és a helyi könyvtári látogatások, mozgásfejlesztő programok egyaránt az esélyteremtési célok elérést szolgálják. Továbbképzéseinknél szintén fontos szempont, hogy az ott szerzett ismeretek, új módszerek segítsék, támogassák a pedagógus esélyteremtő munkáját.

A hátránykompenzáció mellett óvodánk a tehetséges gyermekek képességeinek kibontakoztatásának is fegyelmet szentel.

Feladataink a tehetséggondozással kapcsolatban:

- A gyerekek megfigyelése, megismerése, tehetségek keresése, azonosítása
- A gyermekek érzelmi támogatása, elfogadása
- Fejlesztési irányok meghatározása
- Komplex fejlesztés megvalósítása
- Fejlődés értékelése
- Folyamatos együttműködés a családdal

Óvodán belül végzett tevékenységek:

- Fejlesztőpedagógiai munka (BTMN-es státuszú gyermekek)
- Vizuális kompetenciák fejlesztése
- Madarász-ovi program

- Természetmegismerő túrák
- Óvodakerti tevékenységek
- Mozgásfejlesztő műhely
- Óvodai könyvtár (foglalkozások, könyvek kölcsönzése)
- Zene-ovi

Csoporton belül végzett munka:

- Mozgáskotta módszer használata
- IKT „Okos percek”
- Egyéni fejlesztés
- Differenciálás, egyéni bánásmód, egyéni fejlődés nyomon követése (dokumentációval)
- Kirándulások (bábszínház, múzeumpedagógiai foglalkozások, állatkert)
- Együttműködés a helyi könyvtárral

Együttműködés külső szakemberrel:

- Zenepedagógus (zeneovi)
- Fejlesztőpedagógus
- Keramikus (agyagozás)
- Könyvtáros (helyi könyvtár)
- Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai
- Óvodai szociális segítő munkatárs

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló,
- *aa*) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- *ab*) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- *ac*) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.
- *b*) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanuló (2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről 4. §- a meghatározása alapján)

A különleges bánásmódot igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)
- **tanulásban akadályozott gyermek**
- **sajátos nevelési igényű gyermek**

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

- Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg fejlesztőpedagógus vagy óvodapedagógus közreműködésével.

Differenciálás

A gyermekek közötti különbségekhez fejlődésbeli eltérésekhez való alkalmazkodás a differenciálás. Pedagógiai szemlélet, és pedagógiai módszer.

A differenciálás történet:

- eszközzel
- technikai megoldásokkal
- tartalommal
- szervezeti kerettel
- munkaformákkal
- képességszintekkel

Egy adott gyermekcsoportban a gyermekenkénti fejlődési szintekhez való alkalmazkodás alapja a gyermekismeret. Az óvodapedagógusok minden feladathelyzetben, több fokozatban, minőségben terveznek és biztosítják a gyermekek döntési, választási lehetőségeit.

Ha a gyermek az általa választott szintet teljesíti, sikerélménye lesz, mely továbblépésre ösztönzi. Szükséges a tudatos tervezőmunka, melyben érvényesíthető a differenciálás.

Inkluzív nevelés

Inkluzív nevelés alapelvei

- A gyermek joga, hogy sajátos szükségleteiknek, állapotuknak megfelelő segítséget kapjanak készségeik, képességeik kibontakoztatásához, személyiségük védelméhez, fejlesztéséhez.
- Minden gyermeket a maga szintje, képessége szerint szükséges nevelni, fejleszteni.
- Folyamatos visszacsatolás, nyomonkövetés.
- Differenciálás (módszer, eszköz, cél, feladata, munkafolyamat).
- A gyermek megfigyelése elsődleges.

Kiemelten tehetséges gyermek

Kiemelten tehetséges gyermek (tanuló) az, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Tehetség területek

intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló pl.: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)

- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)

Tehetséggondozás

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Felismerni a kreatív gyermekeket
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági
- Önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével
- Elkallódás megelőzése
- Harmonikus fejlesztés
- Segíteni őket a különböző helyzetekben
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

A tehetséggyanús gyermekeket a következő speciális képességek szerint próbáljuk csoportosítani:

A területek a következők lehetnek:

- Kiváló rajzkészség,
- Zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- Természetismereti témakör
- Matematikai képesség
- Anyanyelv-kommunikációs képesség

- Testi ügyesség, tánc-harmonikusmozgás, versenysportra való alkalmasság,
- Kiemelkedő szociális képesség, vezetői képesség

A különböző tevékenységi területekhez próbálunk olyan eszközöket biztosítani, melyekkel a mindennapok során csak ritkán találkozhatnak:

- Ábrázolás-kézimunka- művészi tevékenységek: változatos, jó minőségű írószerek, rajzeszközök, festékek, üvegfestékek, különleges rajz-és kartonpapírok, művész agyag, fonalak, anyagok, formavágó gép, stb. áll a gyerekek rendelkezésére.
- Zenei tevékenységekhez: ütős-és ritmushangszerek
- Logikájuk, gondolkodásuk, képességeik fejlesztéséhez: Bee-Bot, változatos fejlesztőjátékok
- Improvizációhoz, dramatikus-és szerepjátékhoz: bábozáshoz különböző színű és méretű anyagok, jelmezek, fej-kesztyű és ujj bábok, paraván

13. GYERMEKVÉDELMI FELADATAINK

Intézményünk nevelési elveiben a gyermekek „mindenek feletti érdekeit” tartja szem előtt.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerint a gyermekvédelem célja, a gyermek családban történő felnevelése, a veszélyeztetettség megelőzése, egy helyi segítő gyűrű kiépítése. Lényege, hogy a segítség akkor érkezzon, amikor a problémák még kezelhetők, megoldhatók családon belül. Egyértelműen a preventív gyermekvédelem megerősítését célozza.

Arra törekszünk, hogy a nehéz helyzetben lévő családokat megismerjük és segítsük, differenciáltan a rászorultság fokát és mikéntjét figyelembe véve. Az elbírálásnál méltányosan, a gyermekek számára legkedvezőbb módon történjen a döntéshozatal. Ez minden pedagógus feladata és kötelessége.

A család elsődleges szerepe mellett meghatározó jelentőségű az óvoda felelőssége.

Feladatok

- A jelenleg hatályos törvények, rendeletek, nemzetközi egyezmények, ajánlások megismerése minden pedagógus részéről.
- A szülővel és a gyerekekkel egyenrangú, partneri kapcsolat kiépítése, bizalom és nyitottság jegyében.
- A pedagógusok alapképzésébe és továbbképzésébe be kell építeni azokat az ismereteket, amelyek segítik őket a veszélyeztetettség és a krízisállapot felismerésében, a társszakmák és intézmények feladatainak, lehetőségeinek és kompetenciáinak megismerésében, az együttműködés és esetmegbeszélés megtanulásában.
- Lehetővé kell tenni a mainál jóval szélesebb körben a megelőző és a feltárást segítő programok használatát az óvodákban.
- Legyen elég ismertető, felvilágosító anyag a szülők, pedagógusok számára, legyenek elérhetők és hozzáférhetők a segélytelefonszámok, krízisközpontok címei, telefonja, csakúgy, mint a gyermekjóléti szolgálaté, civil szervezeteké, speciális szolgálatoké.

A gyermekjóléti szolgálat a gyermekvédelmi alapellátás legfontosabb intézménye. A gyermekvédelmi törvény előírása szerint a gyermekjóléti szolgálatok feladata a gyermeki veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek és magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer tagjai között elsődleges helyen áll az óvoda. Óriási a jelzőrendszer tagjainak felelőssége, mert gyakran rajtuk múlik egy-egy gyermek sorsa.

A törvény szerint kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Az óvodai szociális segítő a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársa, aki helyileg az óvodában a gyermekek érdekében tevékenykedik.

A gyermekvédelem alanyai:

- a hátrányos helyzetű gyermekek
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek
- a veszélyeztetett gyermekek
- a nehezen nevelhető gyermekek
- a szociálisan inadaptált gyermekek

Gyermekvédelmi feladatainkat gyermekvédelmi munkaterv alapján végezzük.

Konkrét gyermekvédelmi feladataink:

- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl ügyelünk a gyermekbalesetek megelőzésére.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének szem előtt tartása, a titoktartási kötelezettség betartása
- Törekvés a másság elfogadására, vallási, világnézeti vagy meggyőződés tiszteletben tartása
- Biztosítjuk, hogy a gyerekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje
- A különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése
- Egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal
- Az okok feltárása és megfelelő segítségnyújtás
- Általános prevenciók tervek az óvodát körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében
- A gyerekek érdekeinek képviselése
- Rendszeres kapcsolattartás a családdal, esetenkénti családlátogatás a gyermek óvónőivel együtt.

A feladat megvalósítása érdekében tesszük:

- Fogadó órát biztosítunk
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és veszélyeztetett gyermekek számát megállapítjuk
- A csonka családban nevelkedők számát felmérjük
- Kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel, ügyintézés segítése szülőknek;
- Szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés;
- Amennyiben a veszélyeztetettség oka anyagi ok, felhívjuk a szülő figyelmét, hogy problémájával hova fordulhat, milyen törvény adta lehetőségei vannak. (ingyenes étkezés, nagycsaládosok kedvezménye, segély igénylése, stb.). Segítséget nyújtunk egyéb helyzetekben is, pl. kérvények megírásában, a megfelelő fórum felé való irányításban, stb.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársával.
- Amennyiben gyermek elhelyezési perben véleményünket kéri, állást foglalunk a gyermek érdekében.

A gyermekvédelmi feladatkör belső és külső kapcsolattartása:

Belső:

- Az igazgató felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, ehhez biztosítja a feltételeket.
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkat, cselekvési-intézkedési terveket a pedagógusok rendszeresen megbeszélik.
- Az anyagi veszélyeztetettség felmérése érdekében a csoportban dolgozó óvónők, illetve a szülők jelzéseit vesszük figyelembe.
- A megfelelő megoldás biztosítására törekszünk (étkezési hozzájárulás, rendszeres segély, teljes térítés)

Külső:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Védőnői Szolgálat

A szociális hátrányok feltérképezésében, a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk a hátrányok leküzdése érdekében a fent említett képviselői szervekkel vesszük fel a kapcsolatot, és a problémák megismerésének függvényében kérünk, illetve ajánlunk segítséget

14. ÓVODAI ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK

„Az ünnep olyan különleges időszak, amikor a közösség a megszokottól, a hétköznapoktól eltérő módon viselkedik, hagyományosan megszabott előírásokat és tilalmakat tart be.”

(Jeles napok, ünnepi szokások)

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a neveléshez, valamint számos erkölcsi, érzelmi, közösségi és az esztétikai élményt nyújt a résztvevőkre.

Az ünnepek és a hagyományok ápolása nemzeti és közösségi kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget.

Az előkészület lehetőséget ad a gyermekek közötti kooperáció és kommunikáció gyakorlására. Az ünnepi készülődésbe a szülőket is bevonjuk, ez is lehetőség számukra, hogy megismerjék óvodánk munkáját.

Az óvodapedagógusok feladata:

A gyerekekben az ünnepre való ráhangolódás, felkészülés és az apró ajándékkészítés fontosságának, igényének megalapozása.

Az óvodapedagógus felelőssége abban rejlik, hogy tiszteletben tartja az ünnep és megemlékezés jelentőségét, méltóképpen szervezi és bonyolítja le az eseményt, igyekszik megalapozni és következetesen betartani a szokás és hagyományörzés elemeit, nem csinál belőle a gyermek számára felesleges munkát, szerepeltetést.

Csoportos ünnepek:

- Név- és születésnapok megünneplése dallal, verssel közösen – egész évben folyamatosan.
- Jeles napok, „zöld ünnepek” megünneplése (Madarak Fák Napja, Föld napja, Állatok világnapja, Víz világnapja...stb.)
- Mikulás: Mikulás megajándékozza a gyerekeket
- Farsang: külső, dekorációs jegyek készítése, jelmezbe öltözés, kis műsor, játékok, vetélkedők szervezése; szülők részvételével
- Húsvét: hangulati előkészítés, külső formai jegyek készítése, locsolkodó veresek tanítása, húsvéti ajándékkészítés a gyerekekkel
- Anyák napja: kis műsor és ajándék készítése, köszöntés, megvendéglés a csoportszobában

Óvodai szintű ünnepek, rendezvények:

- Advent, Karácsony: külső, dekorációs jegyek készítése, hangulati előkészítés, ajándékkészítés, ének, versek
- Március 15-i megemlékezés: külső, dekorációs jegyek készítése, zászló- és kokárda stb. készítés a gyerekekkel, dalok, versek tanítása, megemlékezés.
- Ballagás: az iskolába távozó gyermekek kis műsora, búcsúztatása; szülők részvételével.
- Iván nap

Helyi/regionális szintű rendezvények:

- Falunapi rendezvények: dekorációkészítés, óvodás gyermekek szereplése, arcfestés és egyéb segítő tevékenységek
- Idősek napja: óvodások szereplése
- Szüreti felvonulás: óvodások és szülei részvétele
- Gyermeknap: családi nap, ugráló vár, játékok, arcfestés, lufi hajtogatás, kézművesedés, előadók meghívása stb.

15. AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI

Alapelvünk: a szülői igények teljesítésére nyitottak vagyunk, amennyiben az a gyermek érdekeivel és lehetőségeinkkel összeegyeztethető.

Szolgáltatások:

- Fejlesztőpedagógia
- Hitoktatás
- Gyógypedagógia (Logopédia)
- Zeneovi (heti rendszerességgel)

16. ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI TERVE – ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az intézményben folyó pedagógiai munkáért az igazgató felel. Részterületek elemzésében az óvodapedagógusok közösen vesznek részt.

Ellenőrzési, értékelési rendszer:

Az intézményértékelés az óvodában folyó minden tevékenységre, területre kiterjed, így az óvoda közvetlen környezetének a nevelés, a tanulás szempontjából fontos adottságaira és jellemzőire is. Az intézményértékelés egyben a program bevalásának értékelése is.

Az ellenőrzés, értékelés területei:

- Az óvoda céljainak megvalósulása
- A Pedagógiai Program bevalása, célkitűzéseinek megvalósulása
- A gyermekek egyéni fejlődésének jellemzői
- Személyi, tárgyi, anyagi feltételek megléte
- Jogszerűség

PEDAGÓGIAI MUNKA ELLENŐRZÉSE

A következő dokumentumok segítik az ellenőrzést, értékelést:

- csoportnapló
- felvételi és mulasztási napló

- étkezési nyilvántartások
- az óvoda éves munkaterve
- a csoport éves nevelési, fejlesztési terve, amely félévente kerül lebontásra.
- értékelések
- a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció, amely tartalmazza az anamnézist, a méréseket mérőlapok segítségével, az óvodapedagógusok megfigyeléseit, szakvéleményeket, a gyermek fejlettségét mutató egyéb munkákat, rajzokat stb.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése:

- A gyermek fejlettségének értékelése
- Az óvónői gyakorlati munka szintjén, az óvodapedagógusok minősítése alapján.
- TÉR

17. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

17.1. A Pedagógiai Program készítésének eljárási rendje:

- A pedagógiai programot az óvoda nevelőtestülete készíti és fogadja el, az igazgatója hagyja jóvá.
- Az óvoda Szülői közössége véleményezési jogot gyakorol.
- A Pedagógiai program elfogadásánál az intézmény fenntartója egyetértési jogot gyakorol.
- Az SZMSZ, a Házi rend, és a Pedagógiai Program az igazgató irodájában található meg. A szülőket erről a jóváhagyást követő első szülői értekezlet keretén belül tájékoztatjuk. Kérésre bármikor a szülő rendelkezésére kell bocsátani áttanulmányozás céljából.

17.2. Pedagógiai program hatálya:

- tárgyi,
- területi,
- személyi,
- időbeli

a) A Pedagógiai Program tárgyi határa:

Az önkormányzat tulajdonát képező, Kunpeszér, Arany J. u.1. sz. alatti ingatlan, valamint a leltárban rögzített tárgyak, eszközök.

b.) A Pedagógiai Program területi hatálya kiterjed:

- Az óvoda területére.
- Az óvoda által szervezett - a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó - óvodán, kívüli programokra.

c.) A Pedagógiai Program személyi hatálya kiterjed:

- Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre.
- Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.
- A szülőkre (azokon a területeken, ahol érintettek).

d.) A Pedagógiai Program időbeli hatálya:

Pedagógiai programunk módosítása a nevelőtestület által a..... határozatszámom elfogadásra került, az igazgató jóváhagyta, a fenntartó az ..... **határozatszámom** egyetértését kinyilvánította. A kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól.

Felülvizsgálata: évenként, illetve jogszabályváltozásnak megfelelően.

Módosítása: az igazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület

Módosítását javasolhatja: - nevelőtestület 50% +1 fő,

Módosítási javaslatot írásban, megfelelő számú aláírással kell benyújtani a vezetőségnek.

Módosítási eljárás szabályai:

- a nevelőtestület felülvizsgálata és kidolgozta a módosítási javaslatokat
- a nevelőtestület elkészíti és elfogadta új Pedagógiai Programot,
- véleményezteteti a szülőkkel,
- előterjeszti jóváhagyásra, elfogadásra az igazgatónak
- egyetértési jog gyakorlására elküldi a fenntartónak.

18. ELJÁRÁSI REND HATÁROZATAINAK DOKUMENTÁLÁSA

A véleményezésre jogosult nyilatkozattétele:

1. A Kunpeszéri Csodavilág Óvoda szülői képviselete, az Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez a véleményezési jogával élt, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta.
2. Az alkalmazotti közösség a Kunpeszéri Csodavilág Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta.

Az egyetértésre jogosult nyilatkozattétele:

A Kunpeszéri Csodavilág Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez a fenntartó, a működtető egyetértési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta.
122-13/2025 Képviselő-testületi határozat.

A nevelőtestületi értekezlet határozathozatala:

A Kunpeszéri Csodavilág Óvoda a nevelőtestületi értekezlete át nem ruházható jogkörében a Pedagógiai programot 2025. év 09. hó 05. napján tartott határozatképes ülésén **100 %-os igenlő szavazattal, a 3/2025. számú határozatával elfogadta.** Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A *Pedagógiai Programot* készítette és elfogadta: Az intézmény nevelőtestülete

Dátum:2025.09.05.

nevelőtestület nevében aláírása

A *Pedagógiai Programot* elfogadta: Az igazgatója

Dátum:2025.09.05.

igazgató aláírása

A Pedagógiai Programról véleményét nyilvánította:

Dátum: 2025.09.05.

alkalmazotti közösség nevében aláírás

A Pedagógiai Programról véleményét nyilvánította:

Dátum:2025.09.05.

Szülői közösség nevében aláírás

A Pedagógiai Programról egyetértését kinyilvánította:

Dátum:2025. 09. 25.

fenntartó nevében aláírás

MELLÉKLET

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM 2025. Kunpeszéri Csodavilág Óvoda

„ Az egészség olyasmi, mint a gondosan égetett gyertya. Ha körültekintő figyelmet szentelünk gyertyánknak, sokáig fog égni.”

/ Manfred Kets De Vries/

Bevezetés

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmódra nevelés. A gyermekek egyre kevesebb pozitív mintát hoznak magukkal otthonról. Ezért is nagyon fontos az egészséges életmódra, egészséges életvitel igényének kialakítására nevelés az óvodás életkorban.

Az egészséges életmódra nevelés elősegíti a gyermekek testi fejlődését és érzelmi nevelését egyaránt. Elsődleges szempont a gyermekek egészséges életmód iránti igényeinek megalapozása, amelyek kialakításában a szülők, óvónők példamutató magatartásának rendkívül fontos szerepe van.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása
- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
  - a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
  - a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
  - megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

A program célkitűzései:

- a gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük segítése
- a gyermekek ismereteinek bővítése saját testükről, az egészséges étkezés, mozgás és tisztálkodás fontosságáról
- szülők bevonása a programokba, az együttműködés elmélyítése a közös élmények, ismeretnyújtás segítségével

- ismerkedjenek meg egészséges ételekkel, italokkal, az egészséges táplálkozás szokásaival, illetve az étkezési szokásokkal
- harmonikus, összerendezett mozgásuk, testi képességeik fejlődésének elősegítése
- tevékenységek, játékos mozgások során bővüljön ismeretük, fejlődjön képességük

A program feladatai:

- egészséges környezet biztosítása
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése
- a gyermekek egészségének védelme, edzetségük biztosítása
- együttműködés a szülőkkel, az otthonról hozott pozitív szokások megerősítésével
- ismerkedjenek a zöldség, gyümölcs, fogyasztás lehetőségeinek különböző módjával, elkészítésével, ismerkedjenek meg új ízekkel, melyek egészséges táplálékaink közé tartoznak
- a testápolás, tisztálkodás eszközeinek helyes használatának megismertetése, gyakorlása
- ismerkedjenek testrészeikkel, érzékszerveikkel, azok funkcióival, önismeret fejlesztése
- a rendszeres mozgás fejlessze a mozgáskedvüket, mozgáskészségeiket, növelje állóképességüket, erőnlétüket
- a kertben végzett tevékenységek alkalmával ismerkedjenek különböző munkatevékenységekkel, fejlődjön szociális, együttműködő képességük, alakuljon ki bennük felelősség a növények folyamatos gondozása iránt

Fenntarthatóságot biztosító tényezők:

- a folyamatos kapcsolattartás, közös rendezvények, alakítsák ki a bizalmat és mélyítsék a szülőkkel, gyermekekkel
- a gyermek igényeinek kielégítése, rugalmas napirend kialakítása és rendszeres megvalósítása
- pozitív minta biztosítása az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt részéről

MOZGÁS

A mozgás fontos szerepet tölt be a 2,5-7 éves korú gyermekek fejlődésében. A gyermekek a mozgás, tevékenykedés során szereznek ismereteket a környezetükről. A mozgás nemcsak a testi, lelki fejlődésükre hat kedvezően, hanem a gondolkodásukra is. A testi mozgás elősegíti a szellemi mozgékonytágot. Nélkülözhetetlen a környezethez való alkalmazkodásban, és az észlelési (percepciós) folyamatokban a látás, hallás, tapintás mind a mozgáshoz kötődnek. A mozgás fejlődése elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést.

A torna, és a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). Fejlesztik a testi képességeket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

Cél:

- a mozgás legyen életük természetes velejárója
- váljon igényüké a rendszeres mozgás
- a mozgás, mint örömforrás megélése
- együttes mozgás élményének átélése
- az egészség fejlesztése, a test edzése, a testi és szellemi teljesítőképesség fokozása

Feladat:

- mozgáskedv felkeltése, fenntartása
- rendszeres mozgással az egészséges életvitel alakítása
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- mozgásra ösztönző biztonságos környezet megteremtése
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészségek fejlesztése
- életkornak megfelelő mozgástapasztalatok biztosítása

Várható eredmények:

- testi képességek: természetes nagymozgások, mozgáskoordináció, egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció, finommotorika, testtartás fejlődése
- értelmi képességek: testséma fejlődése, testrészek ismerete, megnevezése, személyi zóna alakulása, téri irányok, testfogalom alakulása, problémamegoldó gondolkodás fejlődése
- verbális képességek: testrészek, eszközök, cselekvések megnevezése; térbeli viszonyok megfogalmazása, beszédértés
- szociális képességek: együttműködés, tolerancia, önismeret, empátia, viselkedésminták tanulása

TESTÜNK

Az óvodáskorú gyermek énkép kialakításának elengedhetetlen feltétele saját testének megismerése, annak tisztán és egészségesen tartása, ápolása. A gyermekek tapasztalás segítségével ismerkednek meg saját testükkel, testrészeik funkcióival.

Cél:

- testséma és én-kép fejlesztés
- testrészek, azok funkciójának megismerése, megnevezése
- ismerjék meg az érzékszerveket, az érzékelés fontosságát, érzékszervek funkcióját
- több érzékszerven keresztül történő tapasztalatszerzés
- ismerjék meg az orvos, fogorvos gyógyító munkáját

Feladat:

- tevékenységek biztosításával a testrészek, érzékszervek és megismertetése
- érzékszervek funkcióinak megismertetése, érzékelés fejlesztése
- élmények alapján az orvos munkájának megismertetése; testünk, egészségünk védelmének tudatosítása, fontossága

Várható eredmények:

- testi képességek: nagymozgások és finommozgások fejlődése, mozgáskoordináció
- értelmi képességek: testséma fejlődése, testrészek, érzékszervek ismerete, testfogalom kialakulása, téri irányok érzékelése
- verbális képességek: testrészek, érzékszervek nevének ismerete, ízek, illatok, tárgyak, emberek tulajdonságainak megnevezése
- szociális képességek: önismeret, tolerancia, együttműködés

TESTÁPOLÁS, TISZTÁLKODÁS

A testápolás magába foglalja a testünk, ruházatunk gondozását, egészségünk védelmét, tisztaságigényünk kielégítését, továbbá a közvetlen és a tágabb környezetünk tisztántartására való törekvésünket. A gyermekek különböző higiénias szokásokkal érkeznek óvodába. A testápolás igényének kialakítása modellkövetéssel az óvónő és a dajka segítségével, együttműködésével történik.

Cél:

- a személyi higiénia iránti igény felkeltése, mely után gyermekeink érezhetik, hogy a tisztaság jó közérzetet teremt
- ismerjék a tisztálkodás fontosságát, helyes végzését
- a testápolás igényének kialakítása, a testápolási műveletek megtanítása
- takarékos vízhasználat fontosságának tudatosítása
- szükségletek jelzése
- önálló, alapos tisztálkodás életkornak megfelelően

Feladat:

- a tisztálkodási eszközök megismertetése
- a tisztálkodás elemeinek helyes kivitelezésének gyakorlása
- megfelelő higiénés szokások kialakítása, rögzítése
- fogápolás és szájhigiénia gyakorlása

Várható eredmények:

- testi képességek: finommotorika, szem-kéz koordináció fejlődése, önálló tisztálkodás
- értelmi képességek: testséma fejlődése, testrészek ismerete, tapintásos észlelés fejlődése, térpercepció, téri irányok észlelése, emlékezet
- verbális képességek: tisztálkodási eszközök, cselekvések megnevezése, szókincsbővítés, téri irányok megnevezése, fogalomismeret
- szociális képességek: segítőkészség

HELYES TÁPLÁLKOZÁS

Fontos szerepet tölt be az egészséges táplálkozás a betegségek megelőzésében, s mégis, rendkívül nehéz a már rögzült táplálkozási szokásainkon változtatni.

Az óvodáskorban kialakított, elsajátított táplálkozási szokások, illetve ismeretek nagyon meghatározóak a későbbiekre nézve. A táplálkozási szokások már gyermekkorban kialakulnak, hiszen a kicsik ilyenkor tanulják meg a helyes ételválasztást, az étkezési ritmust,

ebben a korban formálódik az ízlés, és rögzülnek a táplálkozási minták, valamint a táplálkozási magatartás is.

A mennyiségileg és minőségileg megfelelő táplálkozás alapvető fontosságú a gyermekek fejlődése szempontjából.

Cél:

- az étkezési szokások megismertetése mellett, egészséges és finom ételekkel való ismerkedés többféle érzékszerv bevonásával (látás, szaglás, tapintás, hallás)
- az egészséges táplálkozás szokásainak alakítása, bővítése
- ismeretszerzés a speciális étrendre szoruló gyermekek ételleivel
- egészségtudatos magatartásra nevelés

Feladat:

- egészséges ételek, italok fogalmának tudatosítása, fogyasztásuk fontossága, egészségmegőrző szokások kialakítása, prevenció
- változatos ízekkel való megismerkedés
- gyümölcs-zöldségnapok tartása a szülők bevonásával
- ételek (saláták, gyümölcszeletelés) készítésében való részvétel
- tapasztalatszerzés, ételek alapanyagainak megismerése kóstolással

Várható eredmények:

- testi képességek: finommozgás, mozgáskoordináció fejlődése
- értelmi képességek: ok-okozati összefüggések felismerése, fejlődik érzékelésük, figyelmük
- verbális képességek: ételek megnevezése, kifejezőkészség, mondatalkotás fejlődése, nyelvi kifejezőkészség alakítása, szókincs bővítés
- szociális képességek: együttműködés, türelem, alkalmazkodási képesség alakítása

KÖRNYEZETÜNK VÉDELME, TISZTÁN TARTÁSA

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el. Ezért is kiemelt jelentőségű a környezetvédelem, környezettudatos magatartásformálás kialakítása az óvodában.

Cél:

- váljon természetes igénnyé a gyermekekben környezet védelme
- környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása
- a gyermekek életkoruknak megfelelően minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti környezetből
- a környezeti kultúra és gondolkodás, természetszeretet kialakítása
- az emberek és az állatok közötti kapcsolat és kölcsönhatás megismertetése, az állatokhoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulásuk alakítása
- növények iránti felelősség erősítése a mindennapi gondozás során
- figyelem felhívása a természet értékeire, szépségeire, a gyerekek érzékenyítése a környezeti problémákra

Feladat:

- a gyermekek megismerési vágyának felkeltése, fenntartása
- helyes viselkedési, magatartási szabályok kialakítása, gyakorlása a természetben
- a gyermekek tapasztalataira építve új ismeretek nyújtása, meglévők elmélyítése
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- a családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása
- a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe
- szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás
- Óvodakert gondozása
- Madár és állatvédelem

Várható eredmények:

- testi képességek: erőnlét, nagymozgások, mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció fejlődése
- értelmi képességek: fogalomismeret bővülése, ok-okozati összefüggések felismerése, megfogalmazása, emlékezet fejlődése a tapasztalatok felidézésével
A növények ismeretével és gondozásával kapcsolatos tapasztalatok bővülése
- verbális képességek: aktív és passzív szókincs fejlődése, kifejezőkészség, mondatalkotási készség alakulása
- szociális képességek: környezetvédő szokások kialakulása, természetszerető-termesztvédő magatartás kialakulása

Az Óvodakert éves terve

Ősz

Jeles napok:

- Mihály nap szeptember 29. (hagyományok felelevenítése)
- Állatok napja október 4. (állateledel gyűjtése állatmenhely számára, kirándulás pl.: vadasparkban vagy helyi gazdaságokba, állatasszisztált terápiais foglalkozás...stb.)

- Márton nap november 11. (hagyományok felelevenítése, helyi tökföld meglátogatása, tökös ételek kóstolása)

Kerti tevékenységek:

- Szabadgyökerű őshonos fák ültetése (gyümölcs- és lombhullató fák)
- Tél alá vetés (sóska, spenót, hónapos retek, petrezselyem őszi fokhagyma, petrezselyem, sárgarépa)
- Fűszer - és gyógynövények leszedése, szárítása (citromfű, menta)
- Virághagymák ültetése
- Évelők visszavágása
- Magok, termések begyűjtése, rendszerezése, felcímkézése
- Életközösségek megfigyelése, ok-okozati összefüggések keresése (vándorló madarak gyülekezése, avarból téli melegedő készítése, bogárhotel megfigyelése)
- Növények változásának megfigyelése (levelek elszíneződése, örökzöld-lombhullató)
- Zöldségek betakarítása, megfigyelése, felhasználása (aszalás, saláta, befőtt)
- Komposztálás
- Kiürült ágyások rendbetétele
- Őszi kincsek begyűjtése
- Madáretetők kihelyezése (madáretetők, madárkalács készítése)
- Gyógyteák készítése
- Illatosítók készítése (levendula, menta)
- Gilisztafarm készítése
- Játék festőnövényekkel (cékla, hagyma, dió)
- Meteorológiai megfigyelések (hőmérséklet, szél, csapadék)

Tél

Jeles napok:

- Adventi időszak,
- Mikulás (dec.6.)
- Karácsony (dec.24.25.26.)
- Ünnepi dekoráció készítése a környezetünkben gyűjtött termésekből és terményekből.
- Magyar kultúra napja (jan.22.) Őshonos, vagy korábbi nemzedékek által kedvelt növényekkel kapcsolatos irodalmi, zenei anyag bemutatása. Mi az a kultúra? Kik a magyarok?
- Vizes élőhelyek napja (febr.02.) Vizes élőhely meglátogatása, vizes élőhelyek védelme.
- Farsangi időszak: néphagyományok felelevenítése, népszokáshoz kapcsolódó hagyományos ételek fogyasztása

Kerti tevékenységek:

- Növények védelme (törzs és gyökér fagyvédelme)
- Letört ágak összegyűjtése (ágdarálóval aprítás)

- Madáretetők, madáritatók folyamatos feltöltése
- Madárkalács, cinkegolyó készítése
- Madárodúk kihelyezése
- Talajtakarás ellenőrzése, pótlása
- Növények átteleltetése takarással
- Szobanövények gondozása (locsolás, párasítás)
- Vadon élő állatok etetése (Kiskunsági Nemzeti Park)
- Életközösségek változása (rovarhotel, téli hibernáció)
- Zöldségek tárolása télen
- Madárhangok megfigyelése (BirdNET applikáció)
- Örökzöld koszorú, asztali dísz készítése
- Élményalapú megfigyelések (időjárás, csapadék halmazállapota, kísérletek)
- Gyógyteák készítése
- Ismerkedés az illóolajokkal
- Egészségmegőrzés, helyes táplálkozási szokások rögzítése (reformétel-kóstoló szülőknél)
- Szenzitív (érzékelést fejlesztő) játékok-palackkert, varázsdoboz (termények tapintással történő felismerése), zöldségek kóstolása, illatozó dobozok (apró dobozokban különböző illóolajok cseppentése vattára)

Tavaszi

Jeles napok:

- Víz világnapja (márc. 22.) (játékok, megfigyelések, kísérletek, öntözés, „vizes” mesék dramatizálása a kertben, mozgásos játékok, kerti tó kialakítása)
- Húsvéti időszak: népszokások, természetes anyagokkal dekoráció, berzselés, tojásvadászat az óvoda udvarán
- Föld napja (ápr. 22.) (természetben, az óvoda udvarán, játékok, ügyességi versenyek, szelektív hulladékgyűjtés, virág- és gyümölcsfa ültetése)
- Anyák napja (ajándék készítése a kert kincseiből pl.: levendulás fürdőgolyó, préselt virágok)
- Madarak - és fák napja (máj.10.)
- Gyermeknap: népi játékok játszása az udvaron

Előkészületek: kerti szerszámok tisztítása, balesetmegelőzési szabályok ismertetése, növény jelölő táblák tervezése, vetőmagok beszerzése, megvalósítás a családok bevonásával, vetés, ágyások tervezése.

Kerti tevékenységek

- A természet változásainak megfigyeltetése (rügyfakadás, a fagyos föld kiengedése, hóvirág, tözike, téltemető virágzása, madarak énekének, fészekrakásának, párkeresésének megfigyelése, madáretetés)
- Tavaszi nagytakarítás-udvarrendezés
- Készülődés magvetéshez

- Talaj előkészítése
- Kerttervezés
- Vetés, öntözés, gyomlálás
- Komposztálás
- Metszés
- Palánta nevelése
- Bogárles (távcső, nagyító, fotók készítése, megfigyelések)
- Madarak megfigyelése (hazatérő madarak: fecskék, gólyák)
- Madáritató, madárfürdető készítése
- Madáretetők begyűjtése, madárodúk kihelyezése
- Természetsarokban nevelt palánták gondozása (paradicsom, paprika, uborka, karalábé)
- Kert rendezése, gereblyézése
- Gyomlálás során haszon- és gyomnövények összehasonlítása, felépítésük megfigyelése)
- Védő virágok megismertetése (bársonyka, körömvirág, sarkantyúka)
- Kapálás, öntözés, esővízgyűjtés
- Fűszer- és gyógynövények pótlása
- Másodvetés (tök, napraforgó)
- Bogár megfigyelések
- Madárfészkek és madárhangok megfigyelése
- Virágzó fák megfigyelése
- Nyíló virágok megfigyelése
- Tavaszi fagy elleni védelem
- Palánták kiültetése
- Madáritatók feltöltése
- Öntözés
- Madárles, madarak fotózása
- Kéreg- és levélminta gyűjtése
- Mesélés és verselés a fák alatt
- Talajminták vizsgálata
- Búza vagy fűmag vetése, csíráztatás
- Földigiliszta, vakond megfigyelése
- nyári kertgondozás tervének elkészítése

Nyár

Jeles napok:

- Környezetvédelmi világnap (jún. 5.)

- Szent Iván napja (jún. 24.) nyári napforduló

Kerti tevékenységek:

- Virághagymák felszedése, válogatása
- Gyomlálás, kapálás-ritkítás, palántázás
- Évelő virágok visszavágása
- Virágmagok másodvetése, egynyári virágok ültetése
- Talajtakarás, mulcsozás, fűnyírás
- Zöldségek betakarítása (borsó), vetés (cékla, csemegekukorica, karósbab, bokorbab, fűrtös uborka)
- Paradicsom karózása
- Limonádé készítése (mentás, citromfűves)
- Termés betakarítása (paradicsom, paprika, uborka)
- Gyümölcsös koktélok készítése (dinnye, málna, barack)
- Madáritatók feltöltése
- Öntözés
- Nyári kertgondozás beosztása (öntözés, betakarítás, mulcsozás, kapálás, gyomlálás)
- Megfigyelések (felhő, hőmérséklet, szél, csapadék), kísérletek növényekkel
- Saláták készítése, uborka kovászolása
- Növények préselése
- Pünkösöd (virágkoszorú fonása)

**Kunpeszér Község Önkormányzata
Képviselő-testülete**

122-13/2025.

K i v o n a t

Kunpeszér Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. szeptember 25-én megtartott ülésén készült jegyzőkönyvéből

Kunpeszér Község Önkormányzata Képviselő-testületének 103/2025. (IX.25.) sz. Kth.
a Kunpeszéri Csodavilág Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyása

H a t á r o z a t

Kunpeszér Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Kunpeszéri Csodavilág Óvoda pedagógiai programját – az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal – jóváhagyja.

Felelős: Polgármester, Jegyző

Értesül: Óvodaigazgató

Határidő: folyamatos

kmf.

Varga Attila sk.
polgármester

dr. Gergely Szilvia sk.
jegyző

A kivonat hitelül:

Kunpeszér, 2025. október 9.

dr. Gergely Szilvia
jegyző nevében és megbízásából:

dr. Sahin Máté
kirendeltségvezető

